

Izdavač
**Ministarstvo kulture, sporta i medija
Republike Crne Gore**
Podgorica, 2007.

Za izdavača
Predrag Sekulić, ministar

Urednici teksta
Anđe Kapičić i Velimir Vujačić

Lektura
Dragica Lompar

Stručni konsultant
Milica Martić

Fotografija
Lazar Pejović
(osim Kulturni centar Bar i Gospa od Škrpjela)

Grafičko oblikovanje
Ana Matić

Koordinator
Milena Filipović

Štampa
DPC, Podgorica

Tiraž
5000 primjeraka

Ova publikacija je objavljena uz finansijsku podršku UNESCO Kancelarije u Veneciji – Regionalnog biroa za nauku i kulturu u Evropi (UNESCO-BRESCE).

Upotrebljeni nazivi i prezentacija materijala u ovom tekstu ne podrazumijevaju ni na koji način izražavanje mišljenja Sekretarijata UNESCO-a u pogledu pravnog statusa bilo koje zemlje ili teritorije, grada ili područja ni njihovih nadležnosti, niti određivanja granica. Autor(i) su odgovorni za izbor i prezentaciju činjenica sadržanih u tekstu i u njemu izraženih mišljenja, koja ne odražavaju nužno i stavove UNESCO-a niti su za njega obavezujući.

- 4 Uvod

- 7 JU Narodni muzej Crne Gore - Cetinje
- 11 Istorijski muzej Crne Gore - Cetinje
- 19 Umjetnički muzej Crne Gore - Cetinje
- 27 Etnografski muzej Crne Gore - Cetinje
- 33 Njegošev muzej (Biljarda) - Cetinje
- 39 Muzej kralja Nikole - Cetinje
- 49 Cetinjski manastir - Cetinje

- 57 Prirodnjački muzej - Podgorica
- 61 Centar savremene umjetnosti Crne Gore - Podgorica
- 65 Muzeji i galerije Podgorice
- 75 Muzej Marka Miljanova na Medunu

- 79 Centar za kulturu Nikšić - Zavičajni muzej

- 87 Centar za kulturu, Danilovgrad - Zavičajni muzej

- 93 Pomorski muzej Kotor
- 101 Muzeji Kotor - Muzej grada Perasta, Lapidarijum Kotor
- 109 Katedrala Sv. Tripuna - Kotor
- 117 Gospa od Škrjpela - Perast
- 121 Crkva Sv. Nikole - Perast

- 127 Zavičajni muzej i umjetnička galerija „Josip Bepo Benković“ Herceg Novi
- 133 Manastir Savina - Herceg Novi

- 141 Centar za kulturu Tivat - Muzejska zbirka i galerija

- 145 Muzeji, galerija i biblioteka Budve

- 151 Kulturni centar Bar - Zavičajni muzej

- 159 Centar za kulturu Ulcinj - Zavičajni muzej

- 165 Manastir Piva - Plužine

- 173 Zavičajni muzej - Pljevlja
- 179 Manastir Sv. Trojice - Pljevlja
- 185 Husein-pašina džamija - Pljevlja

- 191 Centar za djelatnosti kulture „Vojislav Bulatović Strunjo“ - Bijelo Polje

- 197 Polimski muzej - Berane

- 203 Zavičajni muzej - Ganića kula - Rožaje

- 209 Centar za kulturu Kolašin - Zavičajni muzej

Bogata kulturno-istorijska baština Crne Gore, utemeljena na tragovima mnogih civilizacija, počev od ilirske, preko grčke, rimske do mletačke i otomanske, svjedoči o postojanju i trajanju našeg naroda, njegovom identitetu i osobenom materijalnom i duhovnom stvaralaštvu.

Počeci prikupljanja i bilježenja nacionalnog kulturnog blaga javljaju se još za vrijeme dinastije Crnojevića. Testament Đurđa Crnojevića, s kraja XV vijeka, jedan je od prvih svjedočanstava o sadržaju i bogatstvu riznica Cetinskog manastira, podignutog 1484. godine. Dolaskom na vlast mitropolita iz dinastije Petrović Njegoš, značajno se unapređuje čuvanje kulturnih dobara. Mitropoliti, kao duhovni i svjetovni poglavari, nastavljaju da sakupljaju raznovrsne dragocjenosti: rukopisne knjige, dokumenta, raskošne primjerke trofejnog oružja, vladičanske odore. Stvaranje bogatih riznica će kasnije predstavljati osnovu za formiranje muzeja.

Za vrijeme vladavine mitropolita Petra I Petrovića Njegoša (1784-1830) nastaje značajna prekretnica u stvaranju državnih organa vlasti, pa i boljeg vrednovanja i čuvanja kulturnog nasljeđa. U državnoj kancelariji uvode se predmetni registri.

Dolaskom na vlast Petra II Petrovića Njegoša (1830-1851), nastaje period formiranja državnih organa vlasti, osnivanja štamparije i prve škole. Izgradnjom Biljarde 1838. godine, stvoreni su uslovi za smještaj arhiva, biblioteke, crkvenih relikvija i trofejnog oružja. Sala ratnih trofeja u Biljardi – Oružnica, predstavlja svojevrsan muzej crnogorskog ratovanja, preteču vojnog muzeja i muzejske službe u Crnoj Gori uopšte.

Knjaz Nikola I Petrović Njegoš (1860-1918) podigao je 1870. godine, posebnu zgradu, nazvanu Laboratorija. U njoj je jedno vrijeme radila radionica za opravku oružja i izradu municije (arsenal). U istom objektu bilo je izloženo trofejno oružje, zastave i drugi ratni mobilijar.

Zakon o Knjaževskoj Državnoj biblioteci i Muzeju knjaz Nikola je donio 1896. godine, što predstavlja početak institucionalnog organizovanja muzejske djelatnosti u Crnoj Gori. Muzej je posjedovao značajan kolekciju trofejnog oružja, arheološke, numizmatičke i etnografske građe.

Nakon dugog ratnog perioda, osniva se Državni muzej na Cetinju u nekadašnjem dvoru kralja Nikole (1926). Stalna postavka Muzeja predstavlja rekonstrukciju enterijera vladarske rezidencije. Muzejski materijal svjedoči o crnogorskoj političkoj, kulturnoj i vojnoj istoriji, od srednjeg vijeka pa sve do gašenja samostalne crnogorske države, 1918. godine.

Krajem tridesetih godina XX vijeka otvaraju se muzeji u Perastu (1937) i Kotoru (1938). Osnovu muzejskih postavki čine bogati i atraktivni fondovi iz oblasti pomorstva i pomorske trgovine.

U drugoj polovini XX vijeka osnivaju se muzeji u većini crnogorskih gradova. Znatno kasnije, osniva se Muzej u Kolašinu (1983) i Rožajama (1991), kao i Prirodnjački muzej Crne Gore (1995) u Podgorici. Nažalost, Žabljak, Plužine, Andrijevića, Šavnik i Plav ni do danas nemaju muzejske postavke.

Muzeji, zbirke i riznice, predstavljene u ovom Vodiču, svjedoče o skladnom suživotu na crnogorskom prostoru, na kome su se susretale, preplitale i ukrštale kulture Istoka i Zapada, što predstavlja neprocjenjivo bogatstvo istorijskog naslijeđa Crne Gore.

Narodni muzej Crne Gore >>>>>>

Novice Cerovića 7, 81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 3 € za svaki muzej,
1.5 € za đake i studente;
vezana karta je 7€

Narodni muzej Crne Gore je kompleksna muzejska ustanova sastavljena od pet muzeja: Istorijski, Etnografski (sa Reljefnom kartom Crne Gore), Umjetnički, Njegošev muzej (Biljarda – Njegoševa rezidencija na Cetinju i Njegoševa rodna kuća na Njegušima) i Muzej kralja Nikole.

Dio ovog muzejskog kompleksa su i Bibliotečko-arhivsko odjeljenje sa više od 100 000 knjiga i preko 100 000 dokumenata, Konzervatorsko-preparatorska služba i Dokumentaciono-matična služba.

U okviru Narodnog muzeja razvijena je savremena dokumentaciona i kompjuterska obrada muzejskog materijala i matična služba za sve crnogorske muzeje.

U novije vrijeme, posebna pažnja se poklanja izdavačkoj djelatnosti, prezentaciji i valorizaciji muzejskih eksponata.

Sve jedinice Narodnog Muzeja Crne Gore (osim Njegoševe rodne kuće) nalaze se u istorijskom jezgru Cetinja. U neposrednoj blizini je i Cetinjski manastir u kojem se nalazi bogata riznica.

1. Istorijski muzej
2. Etnografski muzej
3. Reljefna karta Crne Gore
4. Umjetnički muzej
5. Njegošev muzej (Biljarda)
6. Muzej kralja Nikole
7. Cetinjski manastir

Istorijski muzej Crne Gore >>>>>>

Novice Cerovića 7, Vladin dom
81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h

Cijena ulaznice: 3 €,
1.5 € za đake i studente

prethodna strana: Crnogorska zastava
iz bitke na Vučijem dolu, 1876.

Istorijski muzej Crne Gore otvoren je
1989. godine, kao najmlađi u porodici
cetinjskih muzeja.

Nadgrobnik sa predstavom
boga Merkura, Duklja, II-III v. n.e.

desno: **Oktoih** iz štamparije Božidara
Vukovića Podgoričanina (početak XVI v.)
i rukopisno jevanđelje (sredina XVII v.)

Ilirsko oružje

Smješten je u istorijskom zdanju Vladinog doma, sagrađenog 1910. god. Njegova stalna postavka svjedoči o društveno-ekonomskoj, političkoj, vojnoj i kulturnoj prošlosti Crne Gore, od srednjeg paleolita do danas.

Stega - Prvi crnogorski zakonski akt iz 1796.

Njome su obuhvaćene sljedeće zbirke:

1. Praistorija i antika,
2. Srednji vijek,
3. XVI, XVII i XVIII vijek,
4. Stvaranje crnogorske države (1796-1878),
5. Moderna crnogorska država (1878-1918),
6. Crna Gora 1918-1941,
7. Drugi svjetski rat i revolucija i
8. Poslijeratni razvoj Crne Gore.

lijevo: Gramata ruskog cara Petra Velikog upućena Crnogorcima 1711.

desno: Konkordat - Ugovor Crne Gore sa Svetom Stolicom iz 1886.

Protokol o razgraničenju između Crne Gore i Austrije iz 1838.

Dio muzejskog fonda je privremeno ustupljen Istorijskom muzeju na privremeno korišćenje od strane Centra za arheološka istraživanja, Muzeja grada Podgorice, Polimskog muzeja iz Berana i Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture. Ovaj fond sadrži oko 1500 predmeta, oko 500 arhivalija, preko 1000 fotografija, istorijskih karata, grafikona, primjeraka arhitektonske plastike.

Harpuni od jelenjeg roga, između 8300-5200 p.n.e.

Kapitel sa manastira Crnojevića

Raznovrsnost muzejskog materijala (oružje, zastave, odlikovanja, grbovi, pečati, arheološke, numizmatičke, filatelističke, umjetničke, zbirke fotografija i sl.), zajedno sa materijalom nekadašnjeg muzeja NOB-a, čini muzejsku postavku izuzetno zanimljivom i bogatom.

Kitorski portret dukljanskog kralja Mihaila (detalj freske) Ston, XI v.

Crnogorski zlatni novac

Pečat knjaza Danila

Crnogorska starješinska oznaka

Muzej NOB-a je do 1960. godine bio smješten u Biljardi. Budući da njegova ambicija nije bila da prati samo NOB, već i razvoj revolucionarnog radničkog pokreta i društvena zbivanja poslije Drugog svjetskog rata, odlučeno je da se kao zbirka pripoji Istorijskom muzeju.

U novoj koncepciji muzeja, postavka nosi naziv *Revolucionarni radnički pokret i narodnooslobodilačka borba Crne Gore*.

Umjetnički muzej Crne Gore >>>>

Novice Cerovića 7, Vladin dom
81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 3 €,
1.5 € za đake i studente

prethodna strana:

Petar Lubarda, **Crnogorska brda**,
1950, ulje na platnu, 64x98 cm

Umjetnička galerija je osnovana na Cetinju 1950. godine, sa zadatkom da proučava i prati razvoj likovne umjetnosti, sakuplja, čuva i izlaže objekte od umjetničke vrijednosti i da, odabirom djela, pruži cjeloviti pregled najznačajnijih likovnih ostvarenja.

U početku je djelovala u sastavu Državne biblioteke, a zatim samostalno od 1952. do 1963. godine. Tada se integriše, sa ostalim muzejima na Cetinju u Opšti muzej Crne Gore (Muzeji Cetinje, 1965), danas Narodni muzej Crne Gore (1992).

Umjetnička galerija prerasta u Umjetnički muzej Crne Gore tokom 70-tih godina prošlog vijeka. Fond sadrži oko 3000 muzejskih predmeta, među kojima su i neka kapitalna djela savremene jugoslovenske i crnogorske likovne umjetnosti.

Raznovrstan i izuzetno vrijedan fond, koji je prezentiran u Vladinom domu, podijeljen je u deset zbirki: **Zbirka kopija fresaka, Zbirka ikona, Zbirka crnogorske likovne umjetnosti,**

Zbirka jugoslovenske likovne umjetnosti, Zbirka stranih autora, Zbirka Milice Sarić Vukmanović i Svetozara Vukmanovića Tempa, Zbirka karikatura, Zbirka legata i Zbirke u okviru galerije Umjetnici Jugoslavije Njegošu (likovna, primjenjena i naiva).

U stalnoj postavci Nacionalne galerije, u Vladinom domu, su Zbirke crnogorske i jugoslovenske likovne umjetnosti, Zbirka ikona i Zbirka Milice i Svetozara Vukmanovića Tempa.

Zbirka crnogorske likovne umjetnosti je najbrojnija i predstavlja panoramu crnogorskog likovnog stvaralaštva. Tu su, pored baroknog slikara Tripa Kokolje, izložena platna poznatih umjetnika s kraja XIX do najnovijih likovnih ostvarenja. Zahvaljujući mecenskoj ulozi crnogorskog vladara, prva generacija mladih talenata odlazi na školovanje u razvijene likovne centre (Napulj, Rim, Atina, Pariz, Moskva). Mada se uglavnom vezuju za već prevaziđene forme akademskog realizma (Anastas Bocarić, Milo

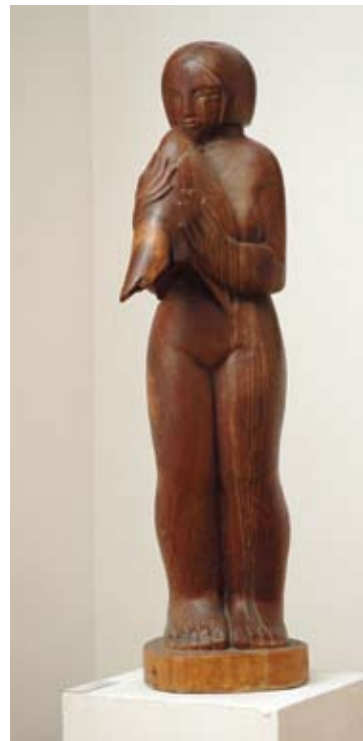

Risto Stijović, **Djevojka sa pticom**,
1959, drvo, H-90 cm

Vrbica, Ilija Šobajić, Marko Brežanin), pojedini umjetnici poput Pera Počeka, rodonačelnika crnogorske Moderne, Đoka Popovića i Špira Bocarića prate tokove savremenog evropskog slikarstva (plenerizam, impresionizam).

Likovno stvaralaštvo prve polovine XX vijeka predstavljeno je djelima umjetnika obrazovanih u Beogradu, Rimu, Beču, Pragu, Parizu, za koje se s pravom može reći da su dio evropske Moderne. Oni prihvataju nove likovne izraze: ekspresionizam, sezanimizam, poetski realizam, intimizam i socijal-realističke tendencije (Milo Milunović, Miloš Vušković, Mihailo Vukotić, Jovan Zonjić, Petar Lubarda, Risto Stijović, Savo Vujović).

Milo Milunović, **Plodovi mora**,
1954, tempera na platnu, 215x157 cm

Petar Lubarda, **Noć u Crnoj Gori**,
1951, ulje na platnu, 80.5x99.7 cm

Druga polovina XX vijeka predstavlja pravu erupciju »razbuđene likovnosti« u kojoj umjetnici, shodno vlastitom temperamentu i izražajnim

mogućnostima stvaraju osobenu ars poeticu, duboko vezanu za crnogorsko podneblje i herojsku epiku crnogorskog naroda. Među njima treba istaći Voja Stanića i Dimitrija Popovića, likovne stvaraocoe svjetskog renomea.

Miodrag Đurić-Dado, **Vrata ambasadora**,
kombinovana tehnika, 245x151x10 cm

Kao zasebne cjeline, izložena su djela Mihaila Vukotića, Mila Milunovića, Petra Lubarde, Branka Filipovića Fila i Miodraga Dada Đurića, dominantnih crnogorskih umjetnika, bez čijeg stvaralaštva ne bi bilo moguće pratiti razvojne tokove savremenog crnogorskog likovnog stvaralaštva.

Zbirka jugoslovenske umjetnosti sadrži djela jugoslovenske umjetnosti XIX i XX vijeka. Predstavljena je umjetnicima koji povezuju epohu

romantizma i akademskog realizma (Đura Jakšić, Novak Radonić, Đorđe Krstić, Uroš Predić, Paja Jovanović) sa radovima plenerizma i simbolizma (Vlaho Bukovac, Celestina Medović, Marko Murat), vjesnika nove umjetničke epohe – jugoslovenske Moderne. Izložena su i djela slovenačkog i srpskog impresionizma (Ivan Grohar, Matija Jama, Rihard Jakopič, Milan Milovanović, Kosta Miličević), ekspresionizma (Nadežda Petrović, Jovan Bijelić, Petar Dobrović, Ignjat Job, Milan

Branko Filipović-Filo, **Daleka svjetlost**, 1954, kombinovana tehnika, 32x63,6 cm

Konjević, Sava Šumanović), poetskog realizma ekspresivnog naboja (Marko Čelebonović, Nedeljko Gvozdenović, Marino Tartalje, Ivan Tabaković). Vajari, čija djela nose snažne individualne osobenosti u stilskim izrazima, od klasicizma, preko „konstruktivističkog“ i „sintetičkog“ intimizma do asocijativnih formi, zastupljeni su u mnogo skromnijem broju (Đorđe Jovanović, Ivan Meštrović, Ilija Kolarević, Petar Palavičini, Toma Rosandić, Antun Augustinčić, Sreten Stojanović).

Paja Jovanović, **Mačevanje**, ulje na platnu, 101x151 cm

Zbirka Svetožara Tempa i Milice

Sarić Vukmanović je u vidu legata poklonjena Umjetničkom muzeju 1964. godine. Formirana je kao dugogodišnji plod entuzijazma i ljubavi prema likovnom stvaralaštvu darodavaca. Kolekcija sadrži 223 eksponata (slike, grafike, skulpture, djela primjenjene umjetnosti) i prati poslijeratnu jugoslovensku umjetnost od socrealizma do najsavremenijih tokova. Zastupljena su umjetnička djela slikarskih pravaca XX vijeka: ekspresionizma (Jovan Bijelić, Stojan Aralica, Nikola Graovac, Petar Konjević, Zora Petrović, Lazar Ličenoski), poetskog realizma i intimizma (Peđa Milosavljević, Marko Čelebonović, Nikola Gvozdenović) figurativnog geometrizma (Milan Protić, Mladen Srbinović), enformela (Lazar Vozarević, Vera Božičković-Popović, Mića Popović), žestokog ekspresionizma (Janez Bernik), lirske apstrakcije i apstraktnog ekspresionizma (Zlatko Prica, Edo Murtić, Bata Mihailović), nadrealizma (Miljenko Stančić, Dimitrije Popović). U zbirci je i manja kolekcija velikih svjetskih imena (Ogista Renoara, Salvador Dalija, Mark Šagala, Renata Gutuza).

Zbirku ikona u fondu Umjetničkog muzeja, po svojim stilskim i ikonografskim karakteristikama čine tri cjeline: ikone ruske provinijencije, nastale u periodu od kraja XVIII do početka XX vijeka, italokritske ikone s kraja XVII i iz XVIII vijeka, koje su u Crnu Goru došle trgovačkim i kulturnim vezama sa Zapadom i ikone domaćih majstora, nastale u ikonopisnoj slikarskoj školi porodice Dimitrijević-Rafailovići iz Boke Kotorske. Ovdje su prezentirane i slike stranih autora sa religioznom tematikom *Pogubljenje Sv. Genoveve*, iz XVII vijeka i *Sveta porodica*, rad italijanskog slikara Đ. B. Pitonija.

U Plavoj kapeli, posebnoj odaji, izložena je ikona *Bogorodica Filermska*, jedna od najvećih hrišćanskih relikvija, nastala u Jerusalimu početkom XII vijeka. Bogorodičina riza ukrašena dragim kamenjem (safirima i brilijantima), kao i oreol u obliku potkovice optočen brilijantima i rubinima, nastala je početkom XVIII vijeka u radionici najpoznatijih petrogradskih i moskovskih zlatara i juvelira.

naredna strana:
Deizis, škola porodice
Rafailović Dimitrijević, XIX v.

Pogubljenje Sv. Genoveve, Đ. B. Pitoni, XVII v.

Zbirka kopije fresaka, čiji je jedan dio izložen u Istorijskom muzeju, predstavlja svjedočanstvo o autentičnoj ljepoti zidnog slikarstva u crnogorskim crkvama i manastirima, koje je, nažalost, dobrim dijelom uništio zub vremena. I pored toga, zbirka daje značajan doprinos sagledavanju kulturnog razvoja i društveno-ekonomskih prilika Crne Gore od početka XI vijeka.

Ikona Bogorodica filermaska, XII v.

Etnografski muzej Crne Gore >>>>

Trg kralja Nikole,
zgrada bivšeg Srpskog poslanstva
81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 2 €,
za đake i studente 1 €

Etnografski muzej Crne Gore osnovan je 1951. godine u zgradi Biljarde, zajedno sa Njegoševim i Muzejom NOB-a. U tom prostoru egzistirao je sve do katastrofalnog zemljotresa 1979. godine. U njemu se baštini izuzetno vrijedan materijal sa područja Crne Gore, koji ilustruje bogatstvo materijalne i duhovne kulture naroda koji žive na njenoj teritoriji. Muzej posjeduje vrijedne zbirke, koje prikazuju način privređivanja, ishrane, kulture stanovanja, tekstilne radinosti, odijevanja, oružja, muzičkih instrumenata, novca i dr. Fond sadrži i djela visokih umjetničkih dometa narodnog stvaralaštva, koji svjedoče o uticaju raznih kultura i stilova.

Etnografski muzej nije imao svoj izložbeni prostor od 1979. do 2002. godine, kada ga je konačno dobio u zgradi bivšeg Srpskog poslanstva. Koncipiran je za organizovanje povremenih tematskih izložbi, kao što su *Škrinje u Crnoj Gori*, *Od niti do tkanine*, itd.

Kratke puške, ledenica, pećanka

prethodna strana: Dio crnogorskog ženskog kostima („ruski pas“ i filigranski pojas)

Torba resača

Ekspoziciju čine predmeti za svakodnevnu upotrebu: nošnje, prostirke, pokrivači, torbe, ćilimi, serdžade i reprezentativni primjerci čipkarstva i veza. Većina izloženih predmeta predstavlja vrhunska ostvarenja narodne umjetnosti. U tekstilnoj radinosti najveću raznovrsnost i bogatstvo pružaju ćilimarstvo i narodna nošnja.

Ćilimarstvo, koje je posebno razvijeno u sjevernim krajevima Crne Gore, govori o orijentalnim uticajima na lokalno stanovništvo. U Muzeju su izloženi različiti tipovi narodne nošnje sa prostora Crne Gore: bokeška, muslimanska, malisorska, šestanska itd. Oko 150 izloženih muzejskih predmeta, uglavnom iz XIX i XX vijeka, potvrđuju vjekovni multietnički i multinacionalni sklad na ovim prostorima.

Škrinja, primorska, oslikana, XX v.

*naredna strana - lijevo:
Svečana ženska crnogorska nošnja*

*naredna strana - desno:
Jelek sa tokama*

Škrinja skadarska, XX v.

Kao sastavni dio Etnografskog muzeja Crne Gore, u dvorištu Biljarde, nalazi se paviljon u kome je smještena Reljefna karta Crne Gore. Izrađena je 1916/17. godine u toku austrougarske okupacije. Njeni autori su austrougarski oficiri, koji su željeli da imaju bolji uvid i kontrolu nad okupiranim područjem Crne Gore u Prvom svjetskom ratu. Topografski snimljeni reljef je razmjera

1:10 000, urađen na betonskoj podlozi sa dioramskim elementima. Budući da su je diktirale vojne potrebe, Reljefna karta Crne Gore predstavlja jedinstven spomenik te vrste u Evropi. To mu daje svojevrstu istorijsko-dokumentarnu vrijednost i karakter djela primijenjene umjetnosti, pa je 1961. godine upisan u registar spomenika kulture Crne Gore.

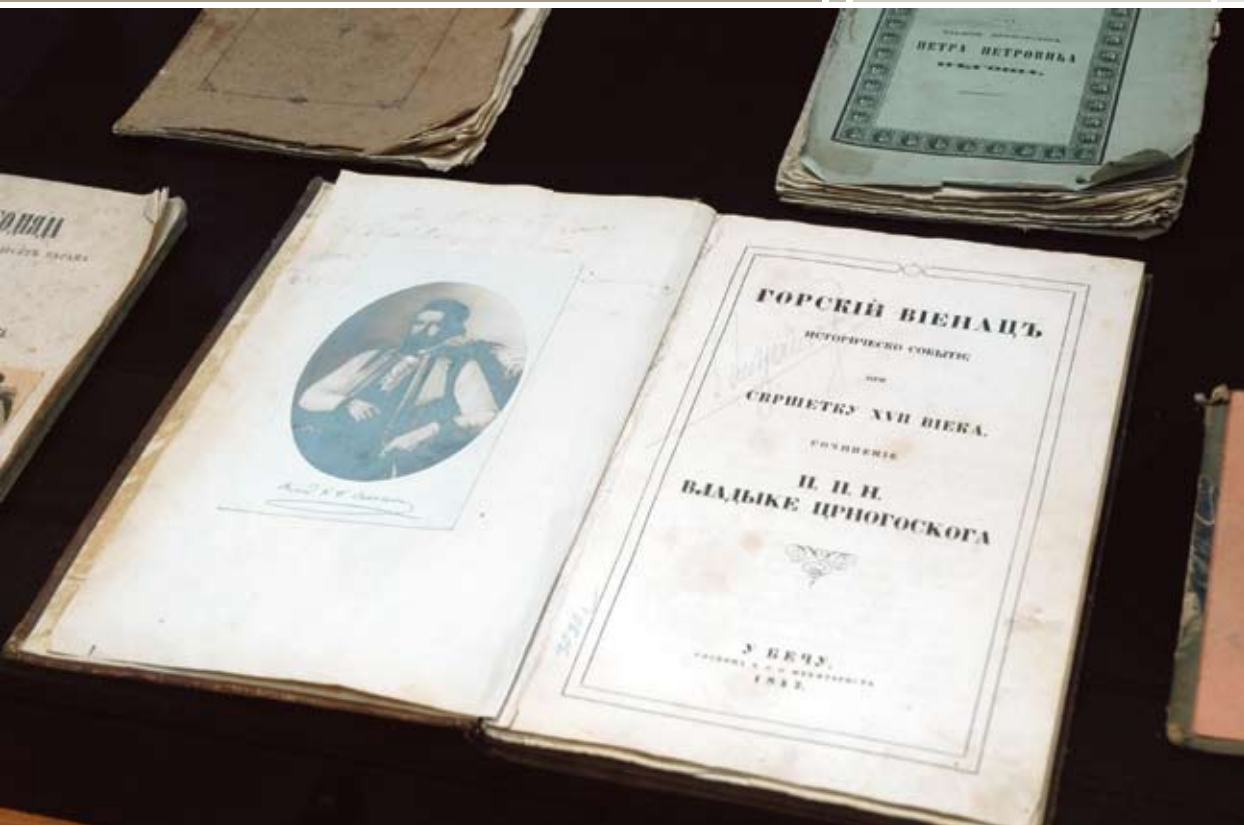
Trg kralja Nikole, 81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 1 €

Reljefna karta Crne Gore obuhvata sadašnju teritoriju Republike sa okolnim područjem. Vješto oslikana, ona dočarava čudesnu raznolikost terena. U oblikovanju reljefa, pored austrijskih stručnjaka različitog profila (potpukovnici Majer i Albert, major Sickel, inženjer Miler, narednik Šugar i akademski slikar Grabwinkler) i zarobljenih italijanskih oficira (slikari i kartografi), značajnu ulogu imao je i poznati crnogorski vajar Marko Brežanin. Moderna konstrukcija iznad reljefa je podignuta 1979. godine, sa hodnom linijom oko čitave reljefne karte. U isto vrijeme su izvršeni neophodni konzervatorsko-restauratorski zahvati.

Njegošev muzej (Biljarda) >>>>>>

Trg kralja Nikole, Biljarda
81250 Cetinje
Tel. 086 23 03 10

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 3 €,
1.5 € za đake i studente

prethodna strana:

Bečko izdanje Gorskog Vijenca iz 1847.

Njegošev muzej je smješten u Biljardi, rezidenciji Petra II Petrovića Njegoša, sagrađenoj 1838. godine, u neposrednoj blizini Cetinjskog manastira. Zgrada je dobila ime po bilijaru, Njegoševoj omiljenoj igri. Plan Biljarde uradio je ruski diplomata Jegor Ozereckovski.

Dio biblioteke Petra I i Petra II

To je jednospratna zgrada sa kamenim zidom, ograđenim dvorištem i četiri kule na uglovima. U prostranom dvorištu nalazili su se bunari, pa je Biljarda imala sve odlike utvrđenog zamka. Tokom vremena pretrpjela je više radikalnih izmjena. Tek 1951. godine, povodom stogodišnjice Njegoševe smrti, izvršena je rekonstrukcija kompletnog zdanja. Vraćen mu je autentičan izgled, osim u dijelu gdje su Austrijanci tokom Prvog svjetskog rata podigli Reljef.

Pored toga što je služila kao rezidencija Petra II Petrovića Njegoša, knjaza Danila i kralja Nikole, u Biljardi su bile smještene i mnoge državne institucije.

*Karta slobodne Crne Gore
(sredina XIX v.)*

*Crnogorska državna kasa
iz Njegoševog vremena*

Njegoševa bilježnica i pero

U njoj je jedno vrijeme radila Njegoševa štamparija, gimnazija, bogoslovija i, vrlo kratko, Djevojački institut. Početkom XX vijeka u nju se smještaju razna ministarstva. Ipak, Biljarda je prepoznatljiva po Njegošu.

August Orou, Njegoš s pratnjom, 1838., akvarel, 52.8x69.2 cm

U njoj je stvarao svoja grandiozna djela, upravljao državom i bio domaćin poznatim imenima ondašnje političke i kulturne Evrope.

Bilijarska sala (današnji izgled)

Danas je Biljarda mjesto gdje se može najsnažnije doživjeti u kakvom vremenu i okolnostima je stvarao najveći crnogorski pjesnik. U bilijarskoj sobi izložen je Njegošev bilijar, po kome je čitavo zdanje dobilo ime.

Na stogodišnjicu Njegoševe smrti, u Biljardi je otvoren memorijalni muzej, gdje su izloženi brojni predmeti vezani za njegovu ličnost i Crnu Goru tog vremena. Danas je muzejska postavka smještena na spratu ovog zdanja, dok se prizemlje koristi za razne kulturne manifestacije.

Njegoševa stolica

U Biljardi su izložena najstarija izdanja Njegoševih djela, originalna pisma i bilješke vezane za njihovo nastajanje. Posebno mjesto zauzima Gorski vijenac, Njegošovo najpoznatije djelo, sa svim izdanjima iz XIX vijeka i kasnijim prevodima na strane jezike. Prostor je oplemenjen umjetničkim djelima inspirisanim Njegoševim likom, čiji su autori bili poznati likovni stvaraoci: Josip Tominc, Johan Bes, Pero Poček, Ivan Meštrović, Risto Stijević...

Korjenite reforme političkog i ekonomskog života, sprovedene za vrijeme Njegoševe vladavine, ilustrovane su originalnim materijalom. Izložen je dio originalnog namještaja, vladličanski ornat, stolica za odmaranje i dr. U postavci dominira bogata biblioteka u kojoj su, pored njegovih, smještene i knjige vladike Petra I. Fond sadrži knjige iz različitih oblasti društvenih nauka: filozofije, istorije, književnosti, napisanih na raznim jezicima. U posebnoj vitrini izložen je originalni rukopis Gorskog vijenca

(1847), Njegošovo zlatno pero, divit (mastionica) i nekoliko ličnih predmeta.

U postavci se nalazi i oružje koje je Josip Broz Tito poklonio Muzeju, u znak poštovanja prema ličnosti i djelu velikog crnogorskog pjesnika i državnika.

*Johan Bes, **Petar II Petrović Njegoš**, 1847., ulje na platnu, 128x95 cm*

Njegoševa rodna kuća nalazi se u Njeguškom zaseoku Erakovići, uz samu cestu koja vodi od Kotora prema Cetinju. Sagradio ju je Njegošev stric Petar I, oko 1780. godine. Adaptirana je 1973. godine i ima status etnografsko - memorijalnog objekta. Danas se u njoj nalaze eksponati, kojim se može rekonstruirati način života u Njegoševo doba.

Izloženi su brojni i raznorodni predmeti: umjetnički radovi, dio autentičnog namještaja i pribora za jelo, raskošno oružje, djela vladika i državnika iz kuće Petrović Njegoš. Centralno mjesto zauzima kameno ognjište sa posuđem za spremanje hrane.

Čitav prostor je oplemenjen vrijednim umjetničkim radovima, koji su tematski vezani za dinastiju Petrović Njegoš.

Njeguši

Tel. 086 23 03 10

Otvoren za posjetu svakog dana od 9h do 17h

Cijena ulaznice: 2 €, za đake i studente 1 €

Sastavni dio ekspozicije čine razne poljoprivredne alatke, koje su se koristile za obrađivanje zemljišta.

Muzej kralja Nikole >>>>>>>>>>>>>

Trg kralja Nikole, Dvor kralja Nikole I
81250 Cetinje
Tel. 086 23 05 55

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 17h*

Cijena ulaznice: 5 €,
za đake i studente 2.5 €

Muzej kralja Nikole osnovan je 1926. godine u rezidenciji posljednjeg crnogorskog vladara Nikole I Petrovića Njegoša, kao nastavak tradicije prikupljanja i brižljivog čuvanja nacionalne kulturne baštine. Gradnja

objekta započeta 1863, završena je oko 1867. godine. Nažalost, imena glavnog arhitekta i prvih graditelja su do danas ostala nepoznata. Prvobitna namjena objekta je bila izgradnja palate za smještaj udovice i kćerke knjaza Danila.

Grb kralja Nikole I Petrovića Njegoša

No, kako je knjaginja Darinka odlučila da napusti Crnu Goru, ovo zdanje dobija novu funkciju. U novi «palac», kako su ga zvali Crnogorci, preselili su se, iz Biljarde, članovi vladarske kuće.

*Ruska generalska uniforma
15. streljačkog puka kralja Nikole I*

*Medalja spomenica povodom
200. godišnjice vladavine dinastije
Petrović Njegoš, 1896. (detalj)*

Johan Bes, **Knjaz Danilo**,
1855., ulje na platnu, 164.5x127 cm

Vladarska rezidencija je tokom svog postojanja pretrpjela niz značajnih rekonstrukcija, pri čemu se težilo očuvanju prvobitne jednostavnosti i nenametljivosti enterijera i eksterijera. Posljednje veće prepravke izvršene su uoči proslave zlatnog jubileja 1910. godine, kada je zgrada dobila današnji izgled.

Jozef Blic, **Knjaz Nikola**, 1886., ulje na platnu

desno: Nepoznati autor,
Carica Aleksandra Fedorovna,
1896., ulje na platnu, 180x130 cm

gore desno: Nepoznati autor,
Car Nikola II, oko 1896.

Brojni strani publicisti, putopisci i naučnici, boraveći u crnogorskoj prijestonici, ostavili su dragocjene opise, često i likovna svjedočanstva o crnogorskom dvoru.

Vlaho Bukovac, **Guslar**,
1919., ulje na platnu, 126x200 cm

lijevo: Kabinet kralja Nikole I

Vaze od muranskog stakla sa likovima italijanskog vladarskog para Umberta i Margarete

Novoosnovani Državni muzej (danas Muzej kralja Nikole) objedinio je fondove Vojnog i Narodnog muzeja, institucija formiranih u XIX vijeku, kao i sav sačuvani inventar iz crnogorskih dinastičkih rezidencija. Tako je, već na početku njegovog djelovanja, sakupljen na jednom mjestu najznačajniji muzejski materijal vezan za crnogorsku političku, vojnu i kulturnu istoriju. Preko njega se kontinuirano mogu pratiti nacionalni državotvorni tokovi, od srednjeg vijeka do 1918. godine, kada Crna Gora kao samostalna država nestaje sa političke mape Evrope.

Stalna postavka Muzeja koncipirana je kao rekonstrukcija enterijera vladarske rezidencije uz fragmentarne prikaze crnogorske prošlosti u onim prostorima, gdje je nedostajao autentičan materijal za obnovu dvorskog ambijenta (kabinet i odžaklija). Vremenom su, zatečene

Pehari sa inicijalima crnogorskog vladarskog para, rad kotorskih zlatara, 1910.

muzejske kolekcije obogaćivane, u prvom redu iz porodičnih zaostavština. Danas su one po mnogo čemu jedinstvene, što je za ovu instituciju od posebnog značaja.

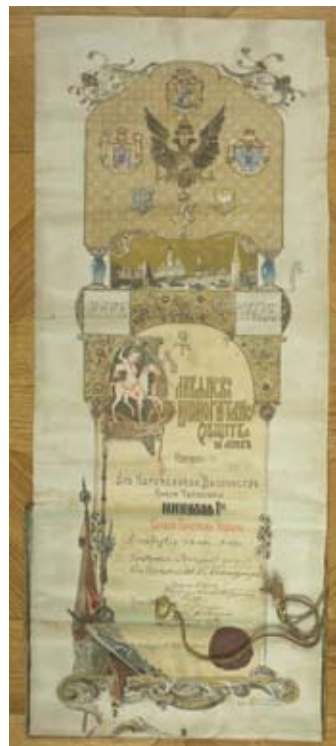
Toni Sirmaj, Posjeta kralja Nikole caru Nikoli II, 1912.

naredna strana:

Spavaće sobe kraljevskog para

desno: Diploma kojom je knjaz Nikola naimenovan za počasnog člana moskovskog univerziteta 1902.

U mnoštvu raznovrsnog muzejskog materijala, izdvajaju se kolekcije: oružja (trofejno i paradno), odlikovanja (crnogorska i strana), zastava (crnogorske i turske), plaketa, grbova, pečata, fotografija, te arheološka, numizmatička, umjetnička, etnografska i zbirka primjenjene umjetnosti.

Diplomatski salon

Dvorska biblioteka čini sastavni dio ekspozicije. Njen fond sadrži oko 10.000 sačuvanih knjiga iz nekadašnje dvorske biblioteke, formirane krajem XVIII vijeka, a zatim sistematski dopunjavane sve do 1916. godine, kada je dvor napušten. Pored beletristike, značajno su zastupljene društvene i egzaktne nauke na svim velikim svjetskim jezicima. Izloženi su izuzetno vrijedni primjerci unikatnih starih knjiga i dokumenata i bibliofilska izdanja u luksuznim povezima, sa posvetama autora i izdavača.

U posebnoj prostoriji se nalaze primjerci knjaževih literarnih ostvarenja (drame), prevedenih na engleski, ruski, italijanski i holandski jezik. Izložen je i prvi primjerak Balkanske carice, štampan na Cetinju 1886. godine, kao i Album kuće Petrovića (1910), čije je korice ukrao Rudolf Valdec, skulptor iz Zagreba.

Postavka sadrži inkunabule iz Crnojevića štamparije: Oktoih Prvoglasnik, štampan na Cetinju 1493. godine (prva štampana knjiga kod Južnih Slovena), jednu stranicu Oktoih Petoglasnika, koja nigdje nije u cjelosti sačuvana. To je prva ilustrovana ćirilčna knjiga. Crnogorske inkunabule odlikuju se ljepotom i raskošnom dekorativnošću, velikim brojem inicijala, zastavica i ilustracija.

Crnojevića štamparija je bila prva državna štamparija na svijetu. Povodom obilježavanja njene 400-godišnjice (1893), knjaz Nikola je dobio pet počasnih diploma velikih evropskih univerziteta: Sorbone, Oksforda, Petrograda, Harkova i Kazana.

Vladarski par u krugu šire porodice, snimljena u vrijeme jubileja, avgust 1910.

Cetinjski manastir >>>>>>>>>>>>>

Riznica Cetinjskog manastira
81250 Cetinje
Tel. 086 23 10 21

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 8h do 18h*

Cijena ulaznice: 2 €

Cetinjski manastir je najznačajniji spomenik grada pod Lovćenom, mjesto u kojem se odvijala i rješavala sudbina crnogorskog naroda. Podigao ga je 1701. godine vladika Danilo, rodonačelnik dinastije Petrović Njegoš, nakon uništenja manastira Crnojevića. Novi manastir je zadržao karakteristične arhitektonske elemente ranijeg svetišta. Nad ulazom u crkvu postavljen je ktitorski natpis Ivana Crnojevića, prenesen sa starog hrama, a na apsidi ploča s grbom Crnojevića i duž južne fasade niz ukrasnih konzola. Stara kamena plastika dobila je centralno mjesto i na lođi drugog sprata konaka.

Manastirski kompleks više puta je adaptiran i dograđivan, a temeljno je obnovljen 1927. godine, kada je podignuta nova mitropolitska rezidencija. Jezgro kompleksa predstavlja crkva posvećena Rođenju Bogorodice. U njoj su sahranjeni knjaz Danilo i veliki vojvoda Mirko, otac kralja Nikole. U južnoj pijevnici je čivot sv. Petra Cetinjskog, čiji je kult uticao da se Cetinjski manastir često naziva njegovim imenom.

*prethodna strana: Oktoih prvoglasnik,
Cetinje 1493/4.*

desno: Ruka Jovana Krstitelja

Čivot sa moštima Sv. Petra Cetinjskog

Ručni krst, sredina XVI v.

Čestica Časnoga krsta

Kruna Stefana Dečanskog, XIV v.

*Krst Đura Čajničanina, rađen za mitropolita
Rufima Boljevića, 1634.*

Bogorodica Umiljenija, Sirija, XIX v.

Sa sjeverne strane crkve smještena je čelija sv. Petra. Južno od crkve nižu se dvospratni konaci sa arkadnim vijencima. Do njih je, u tzv. Njegoševom konaku, nekadašnjoj mitropolitској rezidenciji, smještena manastirska riznica. Po bogatstvu i osobenosti sačuvanih predmeta, jedna je od najznačajnijih i najbogatijih u Crnoj Gori. U njoj posebno mjesto zauzima kolekcija rukopisa i stare štampane knjige, nastale od XIII do XVIII vijeka. Pojedini primjerci pisani su na pergamentu i ukrašeni minijaturama. Izložene su i neke inkunabule Crnojevića, zatim postinkunabule iz štamparija Božidara i Vićenca Vukovića (prva polovina XVI vijeka), kao i brojni primjerci iluminiranih i srebrom okovanih ruskih izdanja.

Kako je Cetinjski manastir bio rezidencija crnogorskih vladika, sačuvane su brojne dragocjenosti vezane za njihov duhovni čin: panagije, odežde, mitre, žezla i dr. Po luksuznoj izradi izdvajaju se panagije (ogrlice s likom Bogorodice koje nose vladike). Pažnju privlače i religiozni predmeti

od plemenitih metala: putiri, diskosi, krstovi, zatim ikone domaćeg, ruskog, grčkog i italo-kritskog porijekla.

Riznica Cetinjskog manastira posjeduje i zbirke zavjetnih darova, relikvijara, pečata, odlikovanja, umjetničkih slika (portreti vladika).

prethodna strana:
knjižni ukras iz Trioda cvjetnog,
1673.

desno: knjižni ukras iz Prazničkog mineja

Knjižni ukras (inicijali)
iz Divoševog jevanđelja, XIV v.

gore: Enterijer riznice Cetinjskog manastira

lijevo: Pivsko jevanđelje, 1613.

Poslije zemljotresa 1979. godine, manastir je restauriran, a manastirska riznica i muzeološki koncipirana. Svojom istorijskom misijom u toku više vjekova, Cetinjski manastir je predstavljao simbol duhovnosti, slobodoumlja, humanih i prosvetiteljskih misli, te s pravom zauzima izuzetno mjesto u cjelokupnoj crnogorskoj istoriji.

lijevo: Službenik, Jerolim Zagurović,
Venecija 1569.

Prirodnjački muzej >>>>>>>>>>>>>>>>

Trg vojvode

Bećir bega Osmanagića 16

81 000 Podgorica

Tel. 081 63 31 84

*Otvoren za posjetu 9 do 12h;
subotom i nedjeljom ne radi
(nema stalnu postavku)*

Ulaz slobodan

Prirodnjački muzej je osnovan 1995. godine u objektu Zavoda za zaštitu prirode. Osnivački fond Muzeja je nekadašnja Prirodnjačka zbirka Republičkog zavoda za zaštitu prirode. Zbirka je obuhvatala više stotina prepariranih ptica i riba, uglavnom

sa Skadarskog jezera, kao i određen broj životinjskih vrsta. Muzej danas raspolaže sa 12 zbirki: alge, mahovine, gljive, paprati i cvjetnice, beskičmenjaci, insekti, vodozemci, gmizavci, ptice, sisari i paleozoološka zbirka.

Dvor Petrovića

Kruševac bb
81 000 Podgorica
Tel. 081 22 50 43

*Otvoren za posjetu:
od 9h do 14h i 16h do 21h;
subotom od 15h do 21h,
nedjeljom ne radi*

Galerija Centar

Njegoševa 2
81 000 Podgorica
Tel. 081 66 54 09

*Otvorena za posjetu:
od 9h do 14h i 17h do 21h;
subotom od 15h do 21h,
nedjeljom ne radi*

Ulaz slobodan

Centar savremene umjetnosti je osnovan 1995. godine, integrisanjem dvije kulturne ustanove: Republičkog kulturnog centra i Galerije nesvrstanih zemalja "Josip Broz Tito". Smješten je na Kruševcu, u zdanjima podignutim krajem XIX vijeka. Centralni objekat kompleksa predstavlja nekadašnja rezidencija knjaza Mirka Petrovića Njegoša, poznat pod nazivom **Dvorac Petrovića**.

Stalnu postavku galerije čini oko 1000 predmeta iz šezdesetak zemalja svijeta, Evrope, Azije, Afrike i Latinske Amerike, kao i zbirka jugoslovenskih i crnogorskih likovnih stvaralaca. Najstariji predmet potiče iz VII vijeka prije nove ere, a najmlađi iz posljednjih decenija XX vijeka.

Uz likovna ostvarenja izloženi su i radovi primjenjene umjetnosti i etnografije, koji postavku čine raznovrsnijom.

Uz **Dvorac Petrovića** smještena je i galerija **Perjanički dom**, u kojoj se povremeno organizuju tematske izložbe, promocije knjiga, književne večeri, simpozijumi, tribine, koncerti klasične muzike.

Povremeni likovni projekti savremenih stvaralaca, otvoreni su za javnost u **Galeriji Centar**, takode u Podgorici.

Muzeji i galerije Podgorice >>>>>

Marka Miljanova, br. 4
81 000 Podgorica
Tel. 081 24 25 43

*Otvoren za posjetu od 12h do 20h,
subotom i nedjeljom od 9h do 14h,
ponedjeljkom ne radi*

Cijena ulaznice: 1€, za djecu 0,5€,
za grupu djece (više od 20) 0,2€

Muzej grada Podgorice osnovan je 1950. godine, u početku kao sabirni centar, a od 1961. godine funkcioniše kao Zavičajni muzej. Integracijom s Modernom galerijom i Galerijom Rista

Stijovića, ova institucija od 1974 godine, egzistira kao Muzeji i galerije Titograda, danas Podgorice.

*prethodna strana:
Amforiskos, Duklja, sredina II v.n.e.*

*Muzeji i galerije Podgorice,
stalna postavka sa lokaliteta Duklja*

Raspolaže veoma bogatim fondovima, koji ubjedljivo ukazuju na važne istorijske procese, kulturne domete i tradicionalne vrijednosti ovog područja. Raznovrsnost muzejskog materijala omogućilo je

da izložba bude koncipirana u četiri tematske cjeline, koje daju sadržajnu i kompleksnu muzejsku impresiju o višemilenijumskom trajanju Podgorice. Izložba, posredstvom muzejskih

predmeta, arhivske građe, fotografija i drugog materijala od najstarijih vremena do danas, ukazuje na najznačajnije periode, događaje i ličnosti u istoriji Podgorice.

*Kremena alatka, Bioče,
10 000-40 000 p.n.e.*

*Antropomorfne figurine, kuće Rakića,
2200-1800 p.n.e.*

*Keramički pehar, uvoz iz Akvileje,
Duklja I-II v.n.e.*

prethodna strana - lijevo:
Staklo, Duklja, II-IV v.n.e.

desno: Srebrna figuralna fibula,
Duklja, II-III v.n.e.

prethodna strana - desno:
Glava žene, Duklja, IV v.n.e.

dolje - desno:
Srebrni krst, XVIII v.

dolje:
Srebrni tanjr, Venecija, XVI v.

Na osnovu izloženog arheološkog materijala, koji je naročito atraktivan od III vijeka prije nove ere do VI vijeka nove ere, može se sagledati istorijski kontinuitet i kulturni uzlet ovog prostora, čija je kruna rimski municipium Doclea.

prethodna strana:
 pojasna srebrna ploča sa reljefnom predstavom, sa fibulom, Gostilj, III-II v.p.n.e.

Zlatne naušnice, Gostilj, III-II v.p.n.e.

Ikona Bogorodica sa Hristom XVI v.

Muzejski materijal sa lokaliteta Duklja nedvosmisleno ukazuje da je na ovom prostoru, na prelazu iz stare u novu eru, cvjetala kultura dostojna najrazvijenih civilizacija toga doba.

Kulturno-istorijski procesi od početka XVI do prvih decenija XX vijeka

prezentirani su preko ikona i drugih sakralnih predmeta, rukopisnih i štampanih knjiga pravoslavne i islamske provenijencije, nakita i predmeta iz svakodnevnog života.

Praznični minej, Božidar Vuković, Venecija, 1538.

Kao posebna cjelina, izloženi su predmeti vezani za život i djelo štampara Božidara Vukovića Podgoričanina.

prethodna strana:

Zbornik za putnike, Vićenco Vuković, Venecija, 1547.

Oružje

Prezentiran je etnografski materijal triju konfesija: pravoslavne, katoličke i muslimanske, datiran od početka XVIII do prvih decenija XX vijeka. Ovi predmeti pokazuju kulturu stanovanja, narodnu nošnju, nakit,

Iz stalne postavke, svečana ženska crnogorska nošnja

oružje i druge upotrebne predmete sa izraženom umjetničkom invencijom, uglavnom nepoznatih stvaraoca.

Iz stalne postavke, svečana muška crnogorska nošnja

Muzej Marka Miljanova >>>>>>>>>

Medun
81 000 Podgorica
Tel. 081 24 25 43

*Otvoren za posjetu: otvara se samo
za najavljene posjete*

Cijena ulaznice: 1€, za djecu 0.5€,
za grupu djece (više od 20) 0.2€

Desetak kilometara od Podgorice, nalazi se antički grad Medun (Meteon), sjedište ilirskog plemena Labeata, nastao u IV vijeku prije nove ere. U podnožju medunske akropole je kuća u kojoj je živio istaknuti crnogorski junak i književnik Marko Miljanov Popović. Ona je 1971. godine pretvorena u Memorijalni muzej, posvećen ovoj značajnoj istorijskoj ličnosti. Zgrada je adaptirana 1979. godine. Sačuvan je autentični spoljni izgled objekta, dok je enterijer prilagođen muzejskoj postavci.

Memorijalni muzej Marka Miljanova čine tri segmenta: istorijski, etnografski i književno-istorijski.

U istorijskom dijelu prikazani su najznačajniji događaji iz herojskog života Marka Miljanova, istaknutog ratnika i plemenskog prvaka, ilustrovani ličnim predmetima: nošnjom, oružjem, fotografijama, dokumentima i dr.

Etnografski dio izložbe sačinjavaju djelovi pokućstva, nošnja, nakit, kao i predmeti za svakodnevnu upotrebu.

prethodna strana:

Fragment iz ekspozicije, etnologija

*Prvo izdanje knjige Marka Miljanova
Primjeri čojstva i junaštva, 1901.,
priređivač Simo Matavulj*

Na ovaj način su istaknute karakteristike narodnog života i običaja ovog kraja. U književno-istorijskom dijelu Muzeja, naglašena je literalna aktivnost

Marka Miljanova. U ovoj zbirci se nalaze rukopisi, najstarija izdanja njegovih djela i bogata prepiska sa suvremenicima. Kao dio zbirke, izloženi

su lični predmeti ove slavne crnogorske ličnosti. Muzej posjeduje i biblioteku, sa više od 6000 naslova.

Grad Medun, Akropola

Bista vojvode Marka Miljanova, rad vajara Draga Đurovića

Kariga, pripadala Madžu Lazarevom Vuksanoviću

Centar za kulturu Nikšić >>>>>>>

Trg Šaka Petrovića bb
81 400 Nikšić
Tel. 083 21 29 68

Otvoren za posjetu:
svakim danom osim ponedjeljkom
od 9h do 13h i od 17h do 20h,
a nedjeljom od 9h do 12h

Cijena ulaznice: 1€, za dake i studente 0.5€,
i za djecu predškolskog uzrasta 0.25€

prethodna strana:

Slovenski nakit iz kasnog srednjeg vijeka

Zavičajni muzej u Nikšiću osnovan je 1951. godine i smješten u Dvorcu kralja Nikole iz 1890. godine. To je spratno zdanje sazidano od fino tesanog kamena sa isturenim bočnim krilima i ulaznim stepeništem. Iznad ulaza je balkon. Na fasadama se ističu lučni prozori sa naglašenim okvirima.

Zavičajni muzej u Nikšiću posjeduje nekoliko zbirki: arheološku, etnografsku, istorijsku, kulturno-istorijsku i zbirku radničkog pokreta i narodnooslobodilačke borbe.

*Srednjovjekovni stećci
oko saborne crkve*

Šljem ilirskog ratnika, starije gvozdeno doba (nađen je u Kličevu zajedno sa čitavom ofanzivnom i defanzivnom opremom)

U arheološkoj zbirci nalaze se predmeti iz Crvene stijene, praistorijskog lokaliteta u neposrednoj blizini granice Crne Gore i Hercegovine. Srednji paleolit - predmusterijer, zastupljen je kamenim alatkama različitog oblika i namjene. Tek u slojevima koji pripadaju mezolitu i neolitu izložene su alatke od

kosti i keramika. Pored izuzetno velikog broja kamenih alatki, u postavci su i kosti izumrlih životinja iz Crvene stijene, najbogatijeg takvog nalazišta iz perioda kvartara u jugoistočnoj Evropi.

Nadgrobnii spomenik Gaja Epikada iz Riječana

lijevo:

Ulomci impresso keramike iz III (neolitskog) stratuma, Crvena stijena

desno:

Koštana zviždaljka (svirala) iz poznog musterijena (str. XII v.), Crvena stijena

Koštane alatke iz startuma IV (mezolit), Crvena stijena

Kamene alatke pokazuju određene specifičnosti, koje prate razvoj paleolitskih kultura na ovom području kroz veoma izražene lokalne uticaje izazvane osobenim geografskim, geomorfološkim i ekološkim uslovima. Od ostalog arheološkog materijala, vrijedi pomenuti ilirsku ratničku opremu, koja se sastoji od velikog broja kopalja različite veličine, jednog šljema, nekoliko štitnika za noge i ruke, izrađenih od tankog bronзанog lima.

*naredna strana - lijevo:
Toke serdara Šćepana Radojevića,
Kotor, prva polovina XIX v.*

*prethodna strana - desno:
Fišeklija, Sarajevo, XVIII v.*

Numizmatička kolekcija koja pripada kulturno-istorijskoj zbirci, obiluje rimskim zlatnim i srebrnim novcem, pronađenim na teritoriji opštine Nikšić.

*Barjatarski grb (lijevo),
Obilica medalja Novaka Ramova (desno)*

Posebnu vrijednost ima Valerijanov i Neronov zlatni novac. U zbirci oružja ističu se predmeti vezani za istaknute crnogorske ličnosti.

Ispred Zavičajnog muzeja postavljeno je nekoliko stećaka, iz nekad veoma bogate nikšićke nekropole, koja je, prema nekim izvorima, brojala čak 396 ovih nadgrobnih obilježja.

Kubura tipa "bušatlijeke", Skadar, kraj XVIII v.

Različiti oblici i bogatstvo ukrasnih motiva od XIV do XVII vijeka karakteristika su sepulkralnih kamenih biljega.

*Jatagan Novaka Ramova Jovovića,
Skadar, sredina XIX v.*

*naredna strana:
Crnogorska bataljonska zastava*

Centar za kulturu Danilovgrad >>>

Vaka Đurovića, b.b.
81 410 Danilovgrad
Tel. 081 81 26 29

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 8h do 15h*

Ulaz slobodan

Kulturna djelatnost Danilovgrada odvija se u okviru Centra za kulturu, čiji je sastavni dio i Zavičajni muzej. Muzej je smješten u Ljetnjikovcu knjaza Nikole I Petrovića, sagrađenom između 1873. i 1893. godine.

Zavičajni muzej u Danilovgradu osnovan je 1960. godine. Do 1965. godine, kada je otvoren za javnost, služio je isključivo kao depo za čuvanje muzejskih predmeta. Sadrži veoma vrijedne eksponate: narodne nošnje, razne vrste oružja, odlikovanja, grbove, fotografije i dokumenta vezani za prošlost danilovgradskog kraja. Iako je dio etnografskog materijala nabavljen otkupom, veći dio fonda čine pokloni.

Kulturno-istorijska slika danilovgradskog kraja predstavljena je stalnom izložbenom postavkom. Muzejski predmeti su sistematizovani u zbirke: arheološka, numizmatička, etnografska, zbirka oružja i opreme, odlikovanja, grbovi, fotografije i dokumenta.

*desno: Plamenasto ilirsko koplje,
bronzina III-II v.p.n.e*

prethodna strana: Helenistička obredna posuda- "skifos", III-II v.p.n.e.

Ranohrišćanski kapitel, V-VI v.n.e.

Naročito je vrijedna arheološka zbirka, formirana uglavnom od predmeta pronađenih na lokalitetima ovog područja. Postoje dva lokaliteta iz rimskog perioda. U okviru ove zbirke, najinteresantniji je materijal sa Martinića gradine, u neposrednoj blizini Danilovgrada, iz ranog srednjeg vijeka.

desno: Rimski nadgrobna ploča, II v.n.e.

U postavci su izloženi: rekonstrukcija ranohrišćanske bazilike sa pomenutog lokaliteta (strana 87), kapiteli, nadgrobna rimska ploča, skifosi, ilirsko oružje, srednjovjekovni mačevi koji su pripadali bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću, stub iz oltarske pregrade sa lokaliteta Šipkova glavica.

lijevo: Ranohrišćanski stub oltarske pregrade, V-VI v.n.e.

U etnografskoj zbirci, pored kompletâ raskošne crnogorske nošnje, jedinstvene su kamene verige koje su na izložbi zanatstva u Podgorici 1934. godine, dobile prvu nagradu.

Jubilarna marka štampana povodom stogodišnjice Čitaonice u Danilovgradu

Sveštenicki krst i trebnik Petra I Petrovića Njegoša, pripadali proti Đorđiju Kaleziću

Od ostalih eksponata izdvaja se četna zastava iz bitke na Vučjem dolu 1876. godine, kao i brojna odlikovanja. Kao poseban kuriozum izloženi su trebnik i krst sveštenika Đorđa Kalezića, koji je učestvovao u Narodnooslobodilačkoj borbi.

Trg Bokeljske mornarice br. 391
85 330 Kotor
Tel. 082 30 47 20

Otvoren za posjetu:

*od 15. oktobra do 15. maja od 9h do 17h,
(sub., nedj. i praznicima od 9h do 12h)
od 15. maja do 1. jula i
od 1. septembra do 15. oktobra od 8h do 18h
(sub., nedj. i praznicima od 9h do 12h)
od 1. jula do 31. avgusta svakog dana
od 8h do 13h i 18h do 23h*

Cijena ulaznice: 2€, za grupe (15 osoba),
za djecu 1€

Prva pomorska zbirka Bratovštine **Bokeljske mornarice** otvorena je 1880. godine u Kotoru. U njenim spisima iz 1900. godine postoji podatak da je javnosti stavljen na uvid materijal, koji, pored nožnji i oružja Bratovštine, sadrži i druge predmete od izuzetne kulturno-istorijske vrijednosti. To je podstaklo upravu Bratovštine da osnuje "jedan povjesni muzej u kojem namjerava smjestiti staro oružje, isprave i sve ono što je kadro da proslavi uspomenu opstanka Bokeljske mornarice".

Muzej Bokeljske mornarice otvoren je 1938. godine u prostorijama palate Grgurina. Ovo barokno zdanje sa početka XVIII vijeka kompletno je restaurirano i adaptirano za potrebe Muzeja u periodu između 1949-1952.

U ulaznom holu Muzeja je izloženo šest reljefnih tabli, na kojima su prikazani najznačajniji događaji iz slavne prošlosti Boke Kotorske i modeli brodova od

prethodna strana:
Faksimil ključeva grada Kotora

*Odjeljenje etnografije - dio salona,
polovina XIX v.*

XV do XVIII vijeka. Na stepeništu, koje povezuje hol sa prvim spratom, izložene su stare geografske karte i planovi gradova crnogorskog primorja, nastalih u periodu XVI-XIX vijek.

*Salon porodice Ivelić iz Risna,
polovina XIX v.*

Centralna izložbena postavka posvećena je periodu od XVI do XVIII vijeka, kada se razvija domaće brodarstvo i pomorska trgovina, a bokeljski pomorci učestvuju u izgradnji ratnih i trgovačkih brodova u inostranstvu. Sastavni dio postavke su portreti slavnih Bokelja, dokumenta, modeli brodova, kao i saloni porodica Ivelić iz Risna i Florio iz Prčanja.

Centralna sala prvog sprata pomorskog muzeja sa eksponatima iz legendarnog razdoblja od XVI-XVIII v., kada su naši pomorci razvijali domaće brodarstvo i pomorsku trgovinu, aktivno saradivali u izgradnji ratnih i trgovačkih mornarica u stranim zemljama, uspostavljali nove puteve pomorske trgovine i borili se protiv gusara i Turaka na Jadranskom i Sredozemnom moru.

Od etnografskog materijala, mogu se vidjeti narodne nošnje stanovništva Crnogorskog primorja, nakit i ukrasni predmeti. U sali sa oružjem, prezentiran je dio jedne od najbogatijih muzejskih zbirki te vrste na području nekadašnje Jugoslavije.

Posebnu vrijednost predstavljaju modeli oružja, rađeni u bokokotorskim oružarskim radionicama.

prethodna strana:
Salon porodice Florio iz Prčanja,
polovina XIX v.

Kubure (male puške), XVIII v.

Na stepeništu, koje povezuje prvi i drugi sprat, izložene su slike jedrenjaka u vlasništvu kapetanâ Crnogorskog primorja tokom XIX vijeka.

U centralnoj odaji na drugom spratu, među portretima istaknutih bokeljskih

Oružarnice

pomoraca i brodovlasnika, nalazi se i portret Iva Visina iz Prčanja, koji je na svom brigantinu **Splendido**, kao prvi južni Sloven oplovio zemljinu kuglu 1852-59. godine.

Zastava Sv. Tripuna

U posebnoj prostoriji smješteni su predmeti i fotografije vezani za Prvi i Drugi svjetski rat. Posebno se ističe materijal vezan za pobunu mornara na austrougarskim ratnim brodovima

Ukrasni češalj za kosu

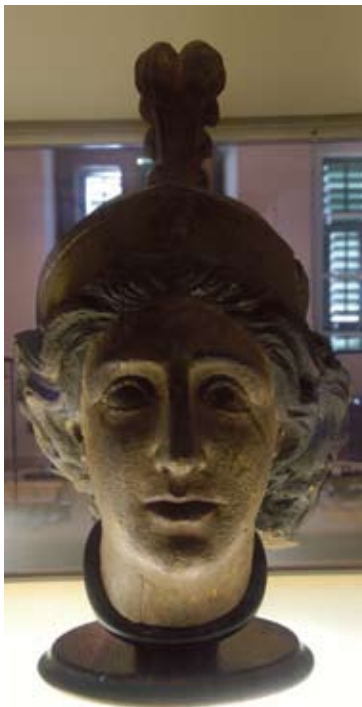
lijevo gore:

Brodski instrument, sekstant XIX v.

lijevo dolje:

Model brigantina Splendido, kojim je Ivo Visin oplovio svijet (1852-1859)

Pulena, pramčana figura sa dobrotskog jedrenjaka Đurko, XVIII v.

1918. godine u Boki. Tu se čuva i dio pramca razarača "Zagreb", kojega su oficiri ratne mornarice Milan Spasić i Sergej Mašera potopili u Tivatskom zalivu 1941. godine. Jedna izložbena sala posvećena je **Bokeljskoj mornarici**, staroj pomorskoj bratovštini, koja je po predanju osnovana u IX vijeku. U vitrinama su nošnje i uniforme **Bokeljske mornarice**, zastava **Sv. Tripuna** iz prve polovine XIX vijeka, ključevi grada Kotora, fotokopije statuta bratovštine Sv. Nikole iz 1463. godine.

Pored navedenog, muzejskom postavkom predstavljen je razvoj pomorskog školstva i parobrodarstva u Crnoj Gori, tokom XIX i XX vijeka, sa osvrtom na pomorsko-trgovačko preduzeće **Jugooceanija**, koje je formirano 1955. godine.

Uniforma admirala Bokeljske mornarice

Muzeji Kotor - Muzej grada Perasta
Lapidarijum Kotor >>>>>>>>>>>>>

Muzej grada Perasta

Obala Marka Martinovića bb
85 336 Perast
Tel. 082 37 35 19

Otvoren za posjetu:
zimi od 8h do 17h,
od aprila do kraja oktobra od 9h do 19h

Cijena ulaznice: 2€, za grupu 1.5€,
za djecu 1€

Muzej grada Perasta je osnovan 1937. godine, odlukom gradskih vlasti. Muzejski fond je formiran, najvećim dijelom, donacijom Peraštana,

prethodna strana: Srebrna obredna sjekira sa zlatnom aplikom, kritsko-mikenska kultura (oko 3000 p.n.e.)

nasljednika poznatih porodica, tokom druge polovine XIX i početkom XX vijeka. Osim portreta slavni peraskih pomoraca, oružja i drugih

Salon iz XIX v., pripadao porodici Visković, sa baroknim portretima Peraštana

Nepoznati autor, **Grboslovlje**, XVIII v.,
ulje na platnu, 93x80cm

predmeta iz prošlosti grada, tu je sakupljena i arhivska građa Perasta od sredine XV vijeka. Muzej je prvobitno bio smješten u zgradi peraške opštine, a 1948. godine je proširen. Odlukom Ministarstva prosvjete NR Crne Gore, 1950. godine, osnovan je Zavičajni muzej u Perastu. Za potrebe Muzeja, namjenski je adaptiran

najreprezentativniji prostor u Perastu, palata kapetana Viska Bujovića iz 1694. godine. U sastavu Muzeja je, od 1970. godine i Memorijal porodice Visković.

Salon iz XIX v., pripadao porodici Visković
i portreti Peraštana

Nepoznati autor, **Marko Martinović uči ruske plemiće pomorskim vještinama**, 1711., ulje na platnu, 148x111cm

Organizaciona jedinica opštinske ustanove "Muzeji Kotor" postaje 1992. godine. Ovaj Muzej obuhvata još i Istorijski muzej sa Lapidarijumom, kao i Galeriju solidarnosti.

Lapidarijum

Stari grad 313
85 330 Kotor
Tel. 082 37 35 19

*Otvoren za posjetu:
zimi od 8h do 17h,
od aprila do kraja oktobra od 9h do 19h*

Cijena ulaznice: 1.5€, za grupu 0.5€,
za djecu 1€

Palata u kojoj je smješten Muzej grada Perasta je jedno od najpoznatijih zdanja profane arhitekture XVII vijeka na istočnoj obali Jadranskog mora. Podigli su je braća Ivan i Visko Bujović 1694. godine. Građena je u renesansnom duhu sa baroknim detaljima, plitkim balkonima i prostranom terasom sa

balustradom, na kojoj je grb porodice. Svojim unutrašnjim rasporedom, palata odstupa od uobičajenih rješenja plemićkih i kapetanskih zdanja tog vremena. Ona je jedan od simbola "zlatnog doba" Perasta, koje je uslijedilo

Grb plemićke kuće Vrakjen, XVIII v.

poslije oslobođenja dijela Bokokotorskog zaliva (od Risna do Herceg-Novog) od turske vlasti krajem XVII vijeka. To je vrijeme prosperiteta pomorske trgovine, ekonomskog i kulturnog uspona grada, kao najznačajnijeg središta u Boki.

Grčka nadgrobnna stela, I – II v.n.e.

U Muzeju grada Perasta se, preko bogatog muzejskog fonda, razvrstanog u nekoliko zbirki, može pratiti istorijski, pomorski, ekonomski i kulturni razvoj grada u periodu Mletačke dominacije (1420-1797), francuske i austrijske vladavine u XIX vijeku, kada grad doživljava stagnaciju i propadanje.

Istorijsko-umjetnička zbirka sadrži podzbirke: potreti, marino-slike, ikone, diplome, grbove Perasta i peraških porodica, stare atlase i karte, fotografije, prikaze jedrenjaka i pomorskih bitaka.

Andeo sa grbom porodice Drago, XVI v.

lijevo gore: Zlatne karičice kao ukras za kosu, kritsko-mikenska kultura (oko 3000 p.n.e.)

desno gore: Zlatni obredni nož, kritsko-mikenska kultura (oko 3000 p.n.e.)

U etnografskoj zbirci čuvaju se nošnje, oružje, mobilijar i predmeti za svakodnevnu upotrebu od XVI do XIX vijeka.

Pomorska zbirka obuhvata modele peraških jedrenjaka, pomorske karte, navigacione sprave, oktante, kompase i drugi brodski inventar.

U Muzeju je pohranjen bogat i raznovrstan arhivski fond Peraške opštine od 1441-1945. godine. Postavka je obogaćena zaostavštinom porodice Visković, koja će poslije sanacije palate Visković, biti vraćena u svoj autentični ambijent.

lijevo dolje: Portret imperatora Domicijana, I v.n.e.

desno dolje: Jedinstveni primjerak ilirskog cipusa, III v.n.e.

Katedrala Sv. Tripuna >>>>>>>>>>

Stari grad 336
85 330 Kotor
Tel. 082 32 23 15

Otvorena za posjetu:
od 1. 04. od 9h do 17h;
od 1. 06. od 9h do 18h

Cijena ulaznice: 1€,
za djecu besplatno

Katedrala Sv. Tripuna je najpoznatiji spomenik graditeljstva srednjovjekovnog Kotora. Podignuta je na mjestu manje preromaničke crkve iz 809. godine, koja je bila posvećena istom svetitelju. Nova katedrala se gradila više decenija i završena je 1166. godine. Ova trobrodna bazilika ima centralni brod duplo širi od bočnih, od kojih je odvojen snažnim stubovima sa korintskim kapitelima. Brodovi se završavaju polukružnim apsidama.

Uz zapadnu fasadu prislonjena su dva zvonika, koji su svoj današnji izgled dobili poslije zemljotresa 1667. godine, kada je katedrala pretrpjela velika oštećenja. Od dekorativnih elemenata ističu se barokno profilisani otvori zvonika i niz stilizovanih glava, velika rozeta na pročelju, friz slijepih arkada duž krovnog vijenca, rekonstruisani južni portal i trifora glavne apside sa skladno ukomponovanim romaničko-gotskim motivima.

Francesco Cabianca, Sv. Tripun, XVIII v.

Katedrala posjeduje izuzetno vrijedne primjerke mobilijara i umjetničkih djela, smještenih u crkvi i u riznici (relikvijariju). Posebnu vrijednost ima jedna strana.

Pretpostavlja se da je novi ciborijum iz 14. vijeka djelo učenika fra Vita Kotoranina. U bočnim apsidama smještene su gotičke skulpture, dok su četiri mermerna oltara rađena u Veneciji u 18. vijeku.

*desno gore:
Niša sa relikvijama*

*desno dolje:
Srebrna škrinja sa moštima Sv. Tripuna*

Mučenje Sv. Tripuna, relikvijar, XVIII v.

Reljef Bogorodice s Hristom izradio je Deziderio Kotoranin u baroknom maniru. Tu je i remek-djelo srednjovjekovnog kotorskog zlatarstva – srebrna pozlaćena pala.

Od fresko dekoracije iz prve polovine XIV vijeka, sačuvani su manji fragmenti kompozicija **Raspeća** i **Skidanje s krsta**, te desetak figura u tjemenu lukova između brodova.

naredna strana:
Fragment freske **Raspeće**
u apsidi katedrale

Oltar

Srebrna pozlaćena pala, sredina XV v.

Sv. Tripun

Od štafelajnih slika ističe se: *Raspeće*, rad Basana Starijeg, ikona **Bogorodica sa Hristom**, koja se pripisuje Lovru Dobričeviću, **sv. Vartolomej**, **sv. Đorde i sv. Antonin** od Đerolima da Santa Kroče, **Poklonstvo kraljeva** od Mihaela Najdlingera i još nekoliko djela

nepoznatih autora. Relikvijarij katedrale smješten je u polukružnoj spratnoj kapeli, u kojoj je mermerne reljefe i slobodne kipove početkom 18. vijeka izradio venecijanski skulptor Frančesko Kabjanka.

| *Krstionica*

Tu se, pored "srebrnog moćnika" i "svete glave" sv. Tripuna, čuvaju brojne relikvije i votivni predmeti najrazličitijih formi, djela kotorskih zlatara od 15. do 19. vijeka.

| *naredna strana: Unutrašnjost katedrale*

Gospa od Škrpjela >>>>>>>>>>>>>

Ostrvo Gospa od Škrpjela

85 336 Perast

Tel. 069 01 36 78

Otvorena za posjetu
svakog dana od 7h do 19h

Cijena ulaznice: 1€ (bez prevoza)

U neposrednoj blizini Perasta nalazi se ostrvo Gospa od Škrpjela, sa istoimenom crkvom. To je vještačko ostrvo, nastalo nasipanjem kamena i potapanjem starih brodova oko morske hridi (u narodu "škrpjel"). Običaj nasipanja kamena oko ostrva (fašinada) zadržao se do danas i održava se svakog 22. jula. Na toj hridi, prema tradiciji, peraški ribari su našli čudotvornu ikonu **Bogorodica s Hristom**, koja danas krasi glavni oltar crkve.

Prvobitna crkva, sagrađena sredinom 15. vijeka, bila je malih dimenzija. Kako se površina ostrva stalno povećavala, 1630. godine je izgrađena današnja crkva, koja je tokom vremena pretrpjela brojne izmjene. Na crkvenom kompleksu intenzivno se radilo između 1720. i 1725. godine, kada se dograđuje osmostrani prezbiterij s kupolom i okrugli zvonik sa horizontalnim vijencima i puškarnicama, koji je imao sakralnu, osmatračku i odbrambenu funkciju.

Na glavnom kamenom oltaru je čuvena ikona **Gospa od Škrpjela**, rad Lovra Dobričevića, nastala sredinom 15. vijeka.

Unutrašnjost crkve dekorisana je sa 68 kompozicija, rad Tripa Kokolja, po narudžbi Andrije Zmajevića. To je najcjelovitije Kokoljino djelo, na kome je čuveni slikar radio deset godina. Posebno su značajne velike kompozicije: **Krunisanje Marijino, Marijina smrt i Uznesenje Bogorodice**. Oko ove kompozicije postavljeno je četrdesetak slika različitih dimenzija, uokviranih formama pozlaćenog užeta, simbola pomoraca.

Pored Kokoljinih slika izložene su votivne srebrne pločice sa reljefnim prikazom bokeljskih brodova, koje Gospa od Škrpjela, po tradiciji, štiti i pomaže prilikom nepogoda na moru.

U crkvi je smještena zbirka najrazličitijih predmeta, od arheoloških eksponata, preko slika brodova iz različitih perioda, do predmeta umjetničkih zanata za svakodnevnu upotrebu.

na redna strana - desno:
Tripa Kokolja, tavanica

na redna strana - lijevo:
Lovro Dobričević, ikona Gospa od Škrpjela

Trg Svetog Nikole

85 336 Perast

Tel. 082 32 23 15

*Otvorena za posjetu
svakog dana od 8h do 18h*

Cijena ulaznice: 0.5€

Crkva Sv. Nikole smještena je na trgu, u centralnom dijelu Perasta. Završena je 1616. godine, mada se pretpostavlja da je postojala starija građevina na istom mjestu.

Crkva je jednobrodna sa kvadratnom apsidom, koja ima bačvasti svod. Naos ima drvenu tavanicu, nekada dekorisanu slikama. Zdanje je građeno

naredna strana: Oltar u apsidi crkve

fino tesanim korčulanskim kamenom, sa dva bogato profilisana portala ukrašena detaljima kasne renesanse.

Krstionica

Tripo Kokolja, **Bogorodica s Hristom**

Glavni oltar je barokni rad iz 17. vijeka, venecijanskog porijekla. Dvije kamene krstionice, poklon su Andrije Zmajevića, a izradili su ih korčulanski majstori 1660. godine. U crkvi se nalazi slika čuvenog paraštanskog baroknog majstora Tripa Kokolja **Čuda Antuna Padovanskog** i 16 medaljona sa scenama molitvi **Gospodine krunice**.

Pored crkve se uzdiže visoki zvonik (55 metara) koji je 1691. godine saziđao Hvaranin Ivan Krstitelj Škarpa i ubraja se među najljepše barokne zvonike na istočnoj obali Jadranskog mora.

Iz crkve se ulazi u riznicu gdje su izložene brojne slike, ikone, predmeti umjetničkih i filigranskih zanata i bogoslužbene odežde.

Tekstil u riznici crkve

naredna strana:
Riznica u sakristiji

Zavičajni muzej i umjetnička
galerija „Josip Bepo Benković” >>>

Muzej - Mirka Komnenovića br. 9
85 340 Herceg Novi
Tel. 088 32 24 85

Galerija - Marka Vojnovića br. 4
85 340 Herceg Novi
Tel. 088 32 40 51

*Otvoreni za posjetu zimi od 9h do 18h,
nedjeljom ne radi, ljeti od 9h do 20h,
ponedjeljkom ne radi*

Cijena ulaznice: 1.5€, za djecu besplatno,
kao i za đake lokalnih škola

Muzejska djelatnost u Herceg Novom organizovana je kroz JU Zavičajni muzej i Umjetničku galeriju „Josip Bepo Benković“.

Muzej je osnovan Uredbom opštine Herceg Novi, 1950. godine. U početku je bio koncipiran kao muzej za čitavo područje Boke Kotorske. Sastojao se od etnografskog, istorijskog, odjeljenja

NOB-a, te ikonografske i pomorske zbirke sa preko 350 predmeta. Podjelom Boke Kotorske na opštine, Muzej je stavljen u nadležnost opštine Herceg Novi. Posjeduje muzejski materijal značajan za čitavu Boku. Godine 1956. godine iz Muzeja su izdvojeni Arhiv i Biblioteka.

*Arheološka zbirka, podmorska arheologija
Zavičajnog muzeja*

Parapetna ploča - dio oltarske pregrade kamenog ikonostasa iz crkve Sv. Tome u Kutima, Zelenika, Herceg-Novi

- Ova institucija posjeduje više zbirki:
- etnografska zbirka sadrži 632 muzejska predmeta. Pored stalne postavke organizovano je i nekoliko veoma uspješnih etnografskih izložbi:
- Nakit Kosova, Narodna umjetnost Crne Gore, Riznica manastira Savina** i dr.;
- arheološka zbirka sadrži 110 predmeta. Na području hercegnovske opštine otkriveno je preko 20 arheoloških lokaliteta, od kojih je mali broj istražen i publikovan. Crkva sv. Tome u Kutima, lokalitet u Rosama i u Lipicama i preistorijski tumul u Glogovniku svojim značajem premašuju granice Crne Gore;
 - istorijska zbirka se sastoji od 117 predmeta;
 - zbirku NOB-a čini preko 2 200 fotografija, 237 dokumenata i 18 predmeta;
 - ikonografska zbirka ima trideset ikona;
 - pomorska zbirka raspolaže sa dvadesetak predmeta i deset dokumenata;
 - lapidarijum sadrži 67 jedinica.

U Zavičajnom muzeju u Herceg Novom izloženo je više raritetnih i unikatnih predmeta. To se prije svega odnosi na

*Bronzana figura Amora, antika,
dio drške bronзанog kratera, Grbalj*

parapetnu ploču iz XI vijeka. Otkrivena je u crkvi sv. Tome u Kutima. Sastoji se od postolja, reljefne ploče sa anđelima i krstom i grede sa ukrasnim stubovima.

*Kamena skulptura mletačkog lava,
XVIII v., skinuta sa gradskih zidina*

Izuzetnu vrijednost predstavlja **Spaljeni grob u zemljanoj urni**, iz V vijeka prije nove ere, koji je prema podacima pripadao Ilirima. Muzej raspolaže bogatim ilirskim nakitom, kolekcijom ikona, rađenih na drvetu, poznate ikonopisne škole Rafailović-Dimitrijević iz Risna, narodnim nošnjama, etnografskim predmetima za svakodnevnu upotrebu s područja Boke Kotorske.

*Bogorodica sa Hristom,
nadgrobnni spomenik*

Dio Etnološke zbirke

Od 1966. godine, Muzeju se pripaja Galerija „Josip Bepo Benković“, kao memorijalna ustanova, osnovana od strane udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata.

Galerija posjeduje veliki broj zanimljivih predmeta: slika, skulptura i gravira. Pripadaju joj i dvije memorijalne sobe, posvećene Benkoviću i Lučevu, likovnim umjetnicima i istaknutim revolucionarima ovog kraja.

Pri Zavičajnom muzeju u Herceg Novom postoji i botanička bašta.

***Sv. Trojica i Bogorodica sa Hristom,
rad Dimitrijević, Rafailovič, XVIII v.***

Manastirska 21
85 340 Herceg Novi
Tel. 088 34 53 00

*Otvorena za posjetu
svakog dana od 6h do 20h*

Ulaz slobodan

U neposrednoj blizini Herceg Novog
nalazi se manastir Savina, jedan od
najznačajnijih spomenika u Boki

*prethodna strana: Okov jevanđelja,
rad Mihila Trebinjca, 1657.*

Ikonostas velike crkve Uspenja Bogorodice

Ikonostas male crkve Uspenja Bogorodice

Kotorskoj. Manastirski kompleks čine dvije crkve, posvećene Uspenju Bogorodice, manastirski konaci sa riznicom, i izdvojena crkva posvećena sv. Savi. Najstarija je mala crkva Uspenja Bogorodice, nastala, po predanju, 1030. godine. Na osnovu stilskih karakteristika pretpostavlja se da je sagrađena sredinom XV vijeka, u vrijeme vladavine Hercega Stefana. On je, po svemu sudeći, bio njen ktitor. To je jednobrodna građevina sa polukružnom apsidom i malim zvonikom nad zapadnim pročeljem. U unutrašnjosti crkve otkriveno je nekoliko slojeva fresko-slikarstva. Najstariji je onaj u apsidalnom dijelu sa scenama Velikih praznika i Hristovih stradanja. Ove freske je sredinom XV vijeka uradio kotorski slikar Lovro Dobričević. Drugi sloj živopisa je nastao mnogo kasnije.

Crkva sv. Save, slična maloj savinskoj crkvi, ima isti raspored, na osnovu čega se pretpostavlja da je i ona nastala u XV vijeku.

Bogorodica sa Hristom,
italo-kritska ikona, XVI v.

*prethodna strana - lijevo:
Kristalni krst sv. Save, XVIII v.*

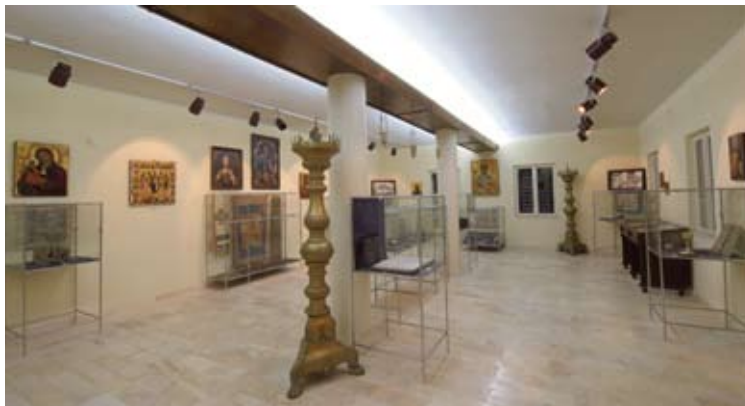
*prethodna strana - desno:
Putir jeromonaha Janičija, 1650.*

Velika manastirska crkva građena je od 1777. do 1799. godine. Izgradio je korčulanski majstor Nikola Foretić. To je prostrana jednobrodna građevina podijeljena na tri traveja.

*Triptih sa scenom Dejzisa
i ručni krstovi, XVIII v.*

Manastirska riznica

Posebno raskošno je izveden zvonik, oslonjen uz zapadnu fasadu. U arhitektonskom pogledu crkva predstavlja spoj različitih stilova, od vizantijskih preko romano-gotičkih do baroknih. Ikonostas je izradio bjelopoljski ikonopisac pop Simeon Lazović i njegov sin Aleksije.

Ručni krst, XVIII v.

Bogorodica sa scenama iz Akatista, grčka ikona, XVII v.

Posebnu istorijsko-umjetničku vrijednost ima manastirska riznica. U bogatom fondu posebno mjesto imaju rukopisi i zbirke starih povelja, među kojima je najstarija **Hrisovulja cara Uroša** iz XIV vijeka, zatim **Šestodnevnik Nikona Jerusalimca**,

Tri svetiteljke, italo-kriška ikona, XVIII v.

Kivot manastira Tvrdoš, 1615.

prethodna strana - gore:

Okov jevanđelja manastira Savine, XVII v.

prethodna strana - dolje:

Pokrovac, turski vez, XVIII v.

nastao 1440. godine, **Krmčija** – zakonik savinski iz XVI vijeka, itd. Riznica čuva kolekciju ikona, obrednih predmeta, zanatskih radova od srebra sa pozlatom. Ovdje su pohranjeni i predmeti iz manastira Tvrdiša, koje su krajem XV

vijeka donijeli prebjegli monasi. U zgradi manastirskog konaka otvoren je crkveni muzej, gdje je prezentiran dio značajne savinske riznice.

Fototipsko izdanje
Miroslavljevog jevanđelja

Centar za kulturu Tivat >>>>>>>>>

Nikole Đurkovića br. 10
85 320 Tivat
Tel. 082 67 45 91

Otvoren za posjetu:
8h - 13h i 16h - 21h;
subotom: 9 - 12h; nedjeljom ne radi;
ljeti: 8h - 13 i 19h - 24h svakog dana

Ulaz slobodan

Sticajem različitih okolnosti, muzejska djelatnost nije pratila razvoj ostalih segmenata kulture opštine Tivat. Tek početkom XXI vijeka, napravljen je veliki korak otvaranjem etnografske

| Izložba **Etnografsko nasljeđe Tivta**

Na ovom prostoru oduvijek su se prožimale različite civilizacije, koje su ostavile neizbrisive tragove u materijalnoj i duhovnoj kulturi tivatskog kraja. O tome svjedoče mnogobrojni arheološki nalazi, pisani izvori i, naročito, spomenici arhitekture.

zbirke, koja će formiranjem arheološke i pomorske zbirke, omogućiti osnivanje Zavičajnog muzeja grada Tivta.

Kao reprezent srednjevjekovne arhitekture ističe se sačuvani kompleks utvrđene vile Buća-Luković,

Umjetnička galerija **Buća**

u kojoj je postavljena izložba **Etnografsko nasljeđe Tivta**.

Kompleks Buća-Luković sastoji se od kule sa izrazitim fortifikacionim karakteristikama, ekonomske, stambene zgrade i male kapele, koja je posvećena sv. Mihailu, zaštitniku porodice Buća.

Izložba **Etnografsko nasljeđe Tivta** daje prikaz života i kulture ovog područja u drugoj polovini XIX i na početku XX vijeka. Izloženi predmeti urađeni su vještim rukama zanatlija sa ovog područja i korišćeni za svakodnevnu i prazničnu upotrebu.

Predstavljene su najvažnije privredne djelatnosti ovog područja: ribarstvo, maslinarstvo, vinogradarstvo, voćarstvo, ratarstvo i stočarstvo. Od narodnih nošnji sa područja Boke Kotorske, izložene su najtipičnije: lastovska ženska, bokeljska muška i crnogorska ženska i muška narodna nošnja.

Izložba **Etnografsko nasljeđe Tivta**

U kompleksu utvrđene vile Buća Luković smještena je i umjetnička galerija, koja je afirmisala likovnu kulturu i postala mjesto okupljanja likovnih umjetnika Tivta, Boke Kotorske i cijele Crne Gore. Uz galeriju radi i slikarska škola. Ima tri izložbena prostora, a jedan dio, kao atelje, koriste slikari Tivta.

Muzeji, galerija i biblioteka Budve

Petra I Petrovića 11,
Stari grad , 85310 Budva
Tel. 086 45 33 08

*Otvorena za posjetu zimi od 10h do 20h,
subotom i nedjeljom od 10h –do 17h;
tokom sezone od 8h do 22h;
ponedjeljkom ne radi*

Cijena ulaznice: 1.5€, za grupu 1€,
a za djecu 0.50 €

Muzejska djelatnost u Budvi počinje 1962. godine, kada je konstituisana arheološka zbirka. Zbirka je izlagana u neuslovnim prostorima, koji nijesu odgovarali elementarnim muzeološkim standardima. Poslije izuzetno bogatih i vrijednih otkrića, nakon zemljotresa 1979. godine, stvorili su se uslovi za formiranje muzeja.

Danas u okviru JU "Muzeji, galerija i biblioteka" Budva, postoje Arheološki i Etnografski muzej, u zajedničkom objektu, i Moderna galerija u posebnom objektu. Izloženi muzejski materijal prikazuje kulturno-istorijsku prošlost područja i tragove različitih kultura: ilirske, grčke, rimske, vizantijske, slovenske i dr.

Dio Muzeja, u kome je izložen arheološki i etnografski materijal, otvoren je 2003. godine. U četvorospratnom objektu od ukupno 400 m², prva tri sprata pripadaju arheološkoj zbirci, dok su na posljednjem izloženi eksponati iz novije istorije budvanskog kraja.

prethodna strana:

Zlatni nakit - naušnice i prstenje sa umetnutim gemama od staklene paste. Nakit je vjerovatno proizvod tarantinskih radionica, helenistički period, I-III v.p.n.e.

Lapidarijum: urne i nadgrobnni spmenici, rimski period, I-II v.n.e.

Arheološka zbirka sadrži 1234, a etnološka 440 predmeta.

U prizemlju Muzeja nalazi se lapidarijum, sa različitim tipovima kamenih urni i nadgrobnim spomenicima iz rimskog perioda.

Keramičke posude, helenistički period, nekropola, IV-II v.p.n.e.

Značajan eksponat je *herma* - nadgobni spomenik sa predstavom ženskog lika prekrivenog maramom, karakterističnom za žensku ilirsku nošnju. Na prvom spratu su izložene glinene posude, bronzani predmeti i zlatan nakit iz helenističkog perioda.

Posebno mjesto u ovoj kolekciji zauzimaju masivne zlatne naušnice

i broš sa predstavom orla, koji u kandžama drži dječaka.

U periodu ranog rimskog carstva, kada je slomljen otpor domicilnog stanovništva, mnoga grčka naselja postala su municipiji rimskih građana.

Staklene toaletne bočice, rimski period, I-III v.n.e.

Među ostalim gradovima na istočnoj obali Jadranskog mora, i Budva kao municipij ulazi u sastav rimske provincije Dalmacije. Od eksponata vezanih za period rimske dominacije

Ilirsko-grčki šljem, dio opreme ilirskog ratnika, nekropola, V v.p.n.e.

ističu se: sunčanik-instrument za mjerenje vremena, brojne urne, predmeti od stakla, kosti, ćilibara i sl. Posebno je vrijedna kolekcija rimskog novca od različitog materijala – bronce, srebra, zlata.

U toku III i IV vijeka Budvu je zahvatila ekonomska kriza, a njenom propadanju doprinosi i prodor varvarskih plemena. Kasnoantički materijal je siromašan, sastoji se uglavnom od bronzanih predmeta i komada keramičkih posuda. Arheološki materijal, pronađen u Starom gradu, rasvjetljava život u Srednjem vijeku. Pronađeni predmeti ukazuju na puteve importa sa juga.

Na posljednjem spratu su izloženi predmeti iz tradicionalne kulture i života na području budvanske opštine, koja obuhvata četiri urbana naselja (Budvu, Bečići, Sveti Stefan i Petrovac) i sela (oblasti Paštrovića, Maina, Pobora, Brajića i dr.). Karakterističan način života, vjerovanja i običaji, enterijeri i eksterijeri kuća, izrazi i nazivi djelova narodnih nošnji, govore o specifičnostima ove primorske kulture.

Lapidarijum, kasnoantički i srednjovjekovni period

Moderna galerija u Budvi osnovana je 1972. godine. U galeriji su izlagali najveći umjetnici sa područja nekadašnje Jugoslavije: Petar Lubarda, Milo Milunović, Risto Stijović, Vlaho Bukovac, Sava Šumanović, Edo Murtić, Ljuba Popović i dr. **Internacionalni likovni susreti** ustanovljeni su 1974. godine i na njima su izlagali značajni umjetnici iz inostranstva.

Galerija posjeduje zbirke: *Savremeni ekspresionisti*, koja sadrži nekoliko desetina radova istaknutih slikara iz Engleske, Francuske, Španije i Holandije; **Naivno slikarstvo i skulptura**; **Zbirka zavičajnih stvaralaca** i **Zbirka poklona galeriji**.

Cara Dušana 15, Stari grad, 85310 Budva
Tel. 086 45 13 43

*Otvorena za posjetu zimi
od 8h do 14h i 16h do 19h,
subotom od 16h do 19h,
nedjeljom ne radi;
ljeti od 8h do 14h i 16h do 24h.*

Ulaz slobodan

Kulturni centar Bar >>>>>>>>>>>>>

Šetalište kralja Nikole

85 000 Bar

Tel. 085 31 40 79

*Otvoren za posjetu svakog dana
od 9h do 14h i 18h do 20h*

Cijena ulaznice: 1€, a za djecu 0.50€

Zavičajni muzej Bar osnovan je 1959. godine. Nalazi se u neposrednoj blizini mora, u dijelu grada zvanom Topolica. Smješten je u Dvorcu kralja Nikole, podignutom 1885. godine, po projektu Trogirana dr Josipa Sladea. Služio je kao ljetna rezidencija vladarske dinastije Petrović Njegoš.

Predmeti iz antičkog doba

Projektovan je u eklektičnom maniru, sa elementima istorijskih stilova. Ovo zdanje je dio dvorskog kompleksa, koji još čine: mali dvorac, dvorska kapela, zimska bašta, stražarske kule i park sa raznovrsnim i rijetkim vrstama drveća. Mali dvorac svojom arhitekturom podsjeća na vile građene oko jezera u sjevernoj Italiji.

Zimska bašta ima zastakljenu metalnu konstrukciju sa dekorativnim elementima u duhu secesije, dok je dvorska kapela sagrađena od metalnih valovitih ploča sa stubovima. Čitav ovaj kompleks predstavlja značajnu istorijsku i arhitektonsko-ambijetalnu cjelinu.

desno: Tanjir, Stari Bar

Dio arhivolte portala

Kapitel, Stari Bar

Od 1976. godine Muzej je u sastavu Kulturnog centra Bar. Koncipiran je kao ustanova kompleksnog tipa sa arheološkim, istorijskim, istorijsko-umjetničkim, etnološkim i prirodnjačkim odjeljenjima. U sastavu Muzeja je i konzervatorska laboratorija, stručna biblioteka i sala za povremene tematske izložbe.

Fondovi barskog muzeja obuhvataju više zbirki. Najstariji materijal čuva se u okviru arheološkog odjeljenja sa zbirkami praistorije, antike, srednjeg vijeka i malom, ali izuzetno vrijednom numizmatičkom kolekcijom. Pažnju posjetilaca posebno privlače grobni predmeti sa lokaliteta Mijeje, u blizini Virpazara, kapitel sa barskog trikonhosa, fragmenti mozaika iz crkve sv. Teodora i nalazi iz barskog akvatorijuma.

U istorijskom odjeljenju čuvaju se predmeti vezani za političku, kulturnu i vojnu istoriju grada. Izloženi su veoma vrijedni primjerci zanatskog oružja, ordenja, arhivalija, starih fotografija i značajna kolekcija iz NOB-a.

Fibula, Mijeje

Etnološko odjeljenje posjeduje nekoliko zbirki koje se odnose na bogatu i raznovrsnu materijalnu i duhovnu kulturu lokalnog stanovništva.

Dva žiška

prethodna strana:

Kamena presa za masline

Etnografski materijal je razvrstan prema svojim specifičnostima u zbirke narodne nošnje, privrede, pokućstva i posuđa, nakita, kulturnih i običajnih predmeta.

Spičanska ženska narodna nošnja

Odjeljenje istorije umjetnosti sadrži zbirke slikarstva, crteža i grafike (uglavnom djela zavičajnih stvaralaca), zatim manju zbirku ikona i predmeta primijenjene umjetnosti, koji najvećim dijelom predstavljaju autentične eksponate iz nekadašnjeg Dvorca kralja Nikole.

U okviru prirodnjačkog odjeljenja nalaze se paleontološka i mineraloško-petrografska zbirka.

Sadašnja stalna postavka Muzeja otvorena je 1999. godine, koncipirana tako da hronološki prikazuje kontinuirani razvoj i specifičnosti materijalne i duhovne kulture Bara. Izloženi muzejski materijal obuhvata različita vremenska razdoblja: praistoriju, antiku, srednji vijek, period turske dominacije i vrijeme vladavine kralja Nikole.

Muzejska postavka NOB-a nalazi se u zgradi Doma revolucije.

naredna strana: Svečana trpezarija

Šestanska narodna nošnja

Centar za kulturu Ulcinj >>>>>>>>>

Stari grad, 85360 Ulcinj
Tel. 085 42 14 19

Otvoren za posjetu ljeti
od 7h do 12h i 15h do 20h;
zimi od 7h do 14h

Cijena ulaznice: 1€

Centar za kulturu Ulcinj formiran je 1994. godine, integracijom ustanova iz oblasti kulture sa područja opštine. U njegovom sastavu je i Muzej, čiji je kompletan fond sistematizovan u nekoliko zbirki: arheološku, etnološku i umjetničku. Sastoji se iz tri objekta: crkve – džamije u kojoj je smještena arheološka zbirka; objekta u kome je izložen etnografski materijal i Kule Balšića, koja je prilagođena galerijskom prostoru.

Naročito interesantan izložbeni prostor predstavlja nekadašnji Trg robova, na kome se nalazi i crkva – džamija.

Arheološka zbirka izložena je u renesansnoj crkvi iz 1510. godine, koja je 1693. godine pretvorena u džamiju. U svom sinkretističkom izgledu, ona je sama po sebi neponovljiv spomenik prožimanja kultura Zapada i Istoka.

Predmeti iz preistorijskog, helenskog, helenističkog, rimskog, srednjovjekovnog i turskog peroda, otkriveni su u samom gradu. Izložena keramika obuhvata ilirske zemljane posude, grčke crvenofiguralne vaze i lekite, helenističke hidrije, kraterne, amfore, rimsko posuđe, srednjovjekovne činije, lonce, mletačke bokale i tanjire, turske krčage i ibrike i drugo raznovrsno posuđe. Naročito su vrijedni: antičko postolje sa grčkim natpisom, posvećeno boginji Artemidi i jedna antička kameja. Izloženi su fragmenti vratnica iz kasne antike, jonski kapitel, djelovi ciborijuma male crkve s početka IX vijeka, kapiteli i

Dva kapitela i plastična keramika iz gotičkog perioda

lijevo:
Nadgrobní spomenik
rađen u mermeru,
iz turskog perioda

desno:
Kopija ciborijuma
iz XIX v.;
dva renesansna kapitela,
1510.

Ara - Žrtvenik posvećen
boginji Artemidi Efavoli,
V v.p.n.e.

Kula Balšića
namijenjena je likovnim
izložbama. Na posljednjem
spratu ovog zdanja nalazi se mala
izložba posvećena Sabataj Cevi,
čuvenom pokretaču reforme Talmuda.

stubovi
katedrale i drugih crkava od XIII do
XVI vijeka, kao i spomenici s latinskim i
arapskim natpisima.

U postavci je izdvojena vrijedna
kolekcija srednjovjekovnog novca
sa primjercima ulcinjskog folara – na
aversu: predstava tvrđave sa tri kule
i gradskim vratima i natpis CIVITAS
DUCIGNI; na reversu: predstava
jagnjeta, amblem grada, ili Bogorodica
– zaštitnica Ulcinja.

U etnografskom odjeljenju, izborom
karakterističnog materijala, prikazan
je razvoj duhovne i materijalne kulture
i osobenost etnografskog nasljeđa
ulcinjskog kraja, u koji su skladno utkani
i povezani različiti uticaji.

Gledosana keramika, turski period

Dio ciboriuma, IX vijek

*naredna strana - gore lijevo:
Sprava za sječenje duvana*

*naredna strana - dolje lijevo:
Amfora, srednji vijek*

*naredna strana - u sredini:
Šestanska narodna nošnja*

*naredna strana - desno:
Bragasorska nošnja*

Plužine
81 435 Plužine
Tel. 083 27 19 16

Otvoren za posjetu stalno
Ulaz slobodan

Manastir Piva smješten je na oko devet kilometara od Plužina, pored puta prema Nikšiću. Prvobitna lokacija manastira je bila na izvoru rijeke Pive, odakle je dislociran zbog izgradnje akumulacionog jezera za hidrocentralu. Radovi na premještanju objekta i vraćanje na zidove oko 1200 m² fresaka trajali su od 1970. do 1982. godine.

Manastirska crkva, posvećena Uspenju Bogorodice, podignuta je između 1573. i 1586. godine, pod pokroviteljstvom hercegovačkog mitropolita Savatija. To je trobrodna građevina sa uzdignutim srednjim brodom, bez kupole, sa prostranom apsidom i raščlanjenim oltarnim prostorom na proskomidiju i đakonikon.

Crkva je živopisana u dva navrata. Naos i dio priprate islikani je 1605/6. godine, a 1626. završava se ukrašavanje priprate.

Detalj freske Sv. Sava odlaže vladarske znake pred Bogorodicom koja sjedi na prestolu sa Hristom u krilu, rad zografa Jovana, 1626.

U naosu su prikazani ciklusi Velikih praznika, Hristovih stradanja i Hristovih čuda. Pored ovih cjelina naslikani su događaji iz života Jovana Preteče i drugih svetitelja. Freske naosa su djelo grčkih i domaćih majstora.

Ikona Sv. tri jerarha i sv. Nikola, 1729, tempera na dasci, 93x65x3,5 cm, rađena rukom Rafaila pisara, dar mitropolita kir-Aksentija

Fresko dekoraciju priprate radili su pop Strahinja iz Budimlja i majstor kir Kozma. Enterijer crkve krasi duborezni i pozlaćeni ikonostas, rad Longina i kir Kozme, završen 1638. godine,

Ikona Sv. Jovan Preteča sa žitijem, 1742, tempera na dasci, 85,5x66,5 cm, rađena rukom Rafaila pisara, dar kneza Vuka Delića

Mitra Arsenija Gagovića

prethodna strana lijevo:
Ručni krst bez drške,
okovan je srebrom, XVI v.

prethodna strana desno:
Putir, 1590.

Ikonostas Manastira Pive spada među najreprezentativnije ikonostase s kraja XVI i početka XVII vijeka u čitavom postvizantijskom svijetu.

Sakos, Venecija, kraj XVII v.

U manastirskom konaku smještena je jedna od najbogatijih riznica u Crnoj Gori. Ona sadrži dragocjene kolekcije starih rukopisnih i štampanih knjiga, ikona, predmeta umjetničkih zanata, crkveno-obrednih predmeta u srebru i drugim metalima, drvenih krstova minuciozno izrezbarenih i okovanih, crkvenog veza, brojnih zavjetnih darova i predmeta koji su pripadali poznatom pivskom junaku Baju Pivljaninu. Intarzirane »krasne« dveri i igumanski sto iz 1601. godine pokazuju visok nivo umjetničke izrade.

naredna strana:
Detalj Pivskog jevanđelja, 1613.

Zavičajni muzej Pljevlja >>>>>>>>>

Trg 13. jul bb
84 210 Pljevlja
Tel. 089 32 20 02

Otvoren za posjetu:
11h - 14h i 18h - 20h
nema stalnu postavku

Ulaz slobodan

Zavičajni muzej u Pljevljima otvoren je 1953. godine. Muzejski prostor sačinjava nekoliko prostorija Doma kulture u Pljevljima. Bogatstvo i raznovrsnost fondova iziskuje namjenski objekat, koji bi zadovoljavao osnovne principe savremene muzeologije.

U Zavičajnom muzeju čuva se, sakuplja, obrađuje i prezentuje muzejski materijal sa područja pljevaljskog kraja. Fond je razvrstan u nekoliko zbirki: arheološku, etnografsku, istorijsku, numizmatičku i umjetničku.

Vrijedni predmeti iz arheološke zbirke svjedoče o značajnim arheološkim lokalitetima ovog kraja. Naročito su zanimljivi predmeti nađeni na lokalitetu Medena stijena (okapine u kanjonu rijeke Čehotine). Materijal sa ovog lokaliteta pripada kulturama mlađeg paleolita, mezolita, bakarnog i bronzanog doba. Kamene alatke iz najstarijih slojeva Medene stijene pokazuju određene sličnosti sa sileksnom industrijom pećine

prethodna strana:

Zlatni privjesak, Komini, nekropola I, I-II v.

*Dijatreta, vaza, 2/3 od dna
obavijena plavom staklenom mrežom.
Ispod oboda je natpis vivas panelleni bona,
(m) H – 15, h – 13, Komini nekropola II, (IV v.)*

Mač vojvode Momčila, srednji vijek

desno: Tipar, kraj XIX v.

dolje desno: Bronzana krstasta fibula, srebrni srcoliki privezak, srebrna koljenasta fibula (I-II v.), srebrni prsten sa crvenim kamenom (II-IV v.), Komini

Srebrna ogrlica, Komini, nekropola II, I-II v.

Frankti u Argolidi u Grčkoj. Predmeti iz Medene stijene i iz još nekoliko prirodnih zaklona u dolini rijeke Čehotine, dokazuju da je ovo područje Crne Gore, u epohi kasnog pleistocena, bilo intenzivno nastanjeno. Ovdje se nalaze i ostaci antičkog grada, u nauci poznatog pod nazivom Municipijum S...

Na osnovu izloženih epigrafskih spomenika, može se pretpostaviti da je grad postojao 150. godine prije nove ere. Spomenici sa ovog lokaliteta posebno su zanimljivi i značajni za sagledavanje razvoja rimske umjetnosti, koja je ovdje prožeta lokalnom, ilirsko-keltskom tradicijom.

Etnografsko odjeljenje posjeduje više od 1000 predmeta materijalne i duhovne kulture lokalnog stanovništva. Vrijedne stare nošnje, vezovi, nakit, oružje i predmeti, sa izraženom umjetničkom invencijom, vezani su za bogatu zanatsku djelatnost.

Ćemer, XIX-XX v.

U istorijskom odjeljenju smještena je građa vezana za balkanske ratove, Prvi i Drugi svjetski rat.

Zlatne minduše od uvijene žice, zlatni privjesak ukrašen granulama (I-II v.), par zlatnih naušnica sa tankom karičicom (II-IV v.), Komini

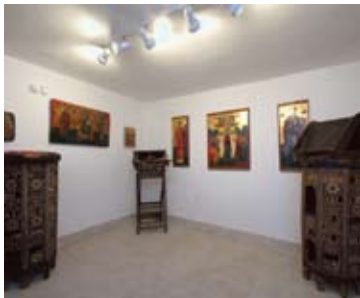
Manastir Sv. Trojice >>>>>>>>>>>>>>>>

Riznica Manastira sv. Trojice
84 210 Pljevlja
Tel. 089 32 50 25

*Posjeta se organizuje po potrebi,
uz najavu telefonom*

Cijena ulaznice: 0.50€

Manastir sv. Trojice Pljevaljske nalazi se u blizini gradskog jezgra, iznad izvora rijeke Breznice.

Panagije

Prvi put se pominje 1537. godine, kada ktitori zidaju najstariji dio hrama – naos i oltarski prostor, a 1592. godine dozidana je priprata sa kupolom. Svoj konačni izgled manastirska crkva dobila je 1875/76. godine.

Crkvena vrata, intarzija, 1600.

prethodna strana:

Pastirski štap sv. Save (detalji), 1608.

Crkvu sv. Trojice i njenu pripratu živopisao je pop Strahinja iz Budimlja između 1592. i 1595. godine. U prvoj zoni naslikani su svetitelji, ktitorska kompozicija i loza Nemanjića, dok su u gornjem dijelu smještene scene

Velikih crkvenih praznika i Hristovog stradanja. Ikonostas je izradio 1806/7. godine pop Simeon Lazović Bjelopoljac.

Enterijer

*Ikona **Vaznesenje Hristovo**,
A. Raičević, 1645-1646.*

U crkvenoj riznici čuva se vrijedna zbirka ikona, među kojima su i one koje je uradio domaći ikonopisac Andrija Raičević, zatim predmeti umjetničkog zanatstva: sviječnjaci, putiri, kadionice, minijaturno izrezbareni krstovi...

Kivot igumana Stefana, 1576.

U Trojici Pljevaljskoj čuva se jedan od najljepših primjeraka srednjovjekovnog veza – **Epitrahilj Teotima iz XV vijeka.**

Narukvice (detalji), grčki vez, XVI v.

Putir iz Augzburga, XVII v.

*Mitra patrijarha Varnave Rosića,
vez, XIX – XX v.*

Manastirska biblioteka posjeduje više primjeraka vrijednih rukopisnih iluminiranih knjiga, od kojih su neke nastale u manastirskom skriptoriju, kao i rijetke primjerke štampanih knjiga, među kojima i fragment Trebnika iz štamparije Crnojevića.

Husein-pašina džamija >>>>>>>>>

Vuka Kneževića br. 4
84 210 Pljevlja
Tel. 089 32 35 09, 069 08 64 49

*Posjeta se organizuje po potrebi,
uz najavu telefonom*

Ulaz slobodan

Husein-pašina džamija nalazi se u centru Pljevalja. Sazidana je između 1585. i 1594. godine, zaslugom Husein-paše Boljanića, turskog dostojanstvenika, koji je obavljao niz značajnih funkcija na carskom dvoru u Carigradu.

Džamija je okružena nadgrobnim spomenicima u obliku nišana. To je zdanje kvadratne osnove sa niskom kupolom na kvadratnom postolju.

Ispred glavne fasade, na četiri masivna stuba nalazi se otvoreni trijem, natkriven sa tri kupole. Raspon između stubova povezan je orijentalnim, šiljatim lukovima. Džamija obiluje ornamentikom rađenom u stalaktitima i uobičajenim turskim perforacijama. Bogato su ukrašeni **mihrab** (niša za molitve), **mimber** (propovijedaonica) i **makfil** (empora). Unutrašnji zidovi su islikani floralnim ornamentima i citatima iz Kurana.

prethodna strana: Kupola Husein-pašine džamije, oslikana po ugledu na persijsko – arapsko fresko slikarstvo

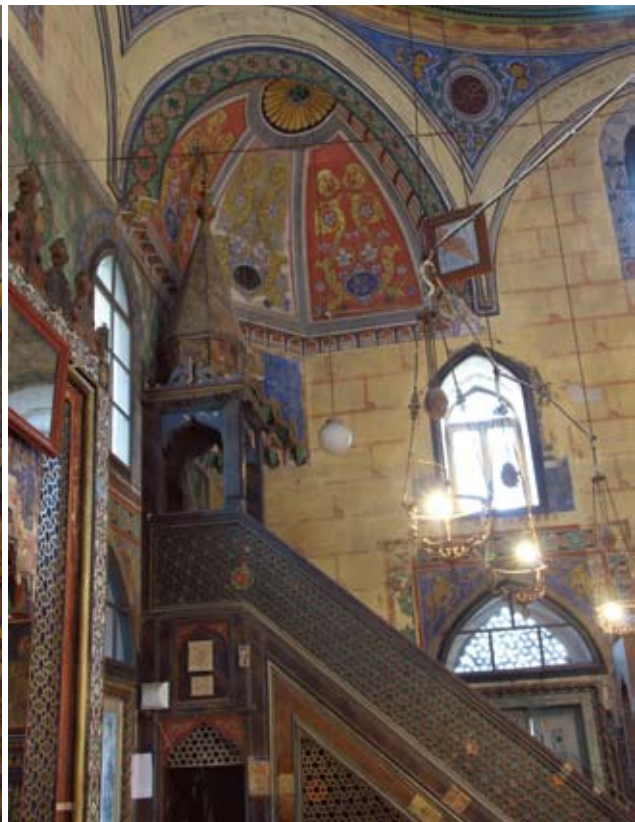

Stalaktiti serefe minareta

Ulazna vrata

prethodna strana - lijevo:
Dekoracija na uglu mahvila

prethodna strana - desno:
Unutrašnjost džamije – pogled na mimber

Mihrab

Stranica Kurana Husein paše, 1571.

Sagrađena je od fino tesanog kamena.
Uz južnu stranu je vitki i visoki minaret, a
ispred ulaza u džamiju nalazi se šedrvan.

Kupola Husein-pašine džamije

U Husein-pašinoj džamiji čuva se nekoliko starih rukopisnih i štampanih knjiga na arapskom i turskom jeziku. Vrijedna je rukopisna knjiga – **Kuran**, nastala najvjerovatnije u 18. vijeku, pisana arapskim pismom i ukrašena minijaturama sa pozlatom.

Centar za djelatnosti kulture
„Vojislav Bulatović Strunjo” >>>>>

Radnička bb
84 000 Bijelo Polje
Tel. 084 43 17 22

*Otvoren za posjetu od 8h do 16h,
subotom i nedjeljom ne radi*

Cijena ulaznice: 1€, za djecu 0.5€

Zavičajni muzej u Bijelom Polju osnovan je 1957. godine. Zgrada Muzeja je svojevrsan spomenik kulture, sazidana u periodu između 1889. i 1905. godine za potrebe Ruždije (srednje svjetovne škole). Poslije oslobođenja Bijelog Polja od turske vlasti 1912. godine, u zgradi je bila smještena Državna realna gimnazija. Nakon Drugog svjetskog rata imala je razne namjene, da bi 1957. godine bila ustupljena Zavičajnom muzeju.

Muzej je koncipiran kao ustanova kompleksnog tipa, sa zadatkom da prikuplja, valorizuje i prezentira pokretni spomenički fond sa teritorije bjelopoljske opštine. Cjelokupan fond je sistematizovan u zbirke: arheološku, etnografsku, istorijsku, umjetničku, numizmatičku i zbirku narodnooslobodilačke borbe.

Izložbena djelatnost iskazana je kroz stalnu postavku, koja pruža uvid u političku, vojnu, ekonomsku i kulturnu istoriju bjelopoljskog kraja. Ekspozicija je rađena kroz nekoliko tematskih cjelina.

Arheološka zbirka zastupljena je eksponatima od neolita, preko antičkog perioda do srednjeg vijeka. Među njima su iskopine sa neolitskog lokaliteta Bijedići, preromanički stub iz Majstorovine, sjekira crnogorsko-albanskog tipa, rimski raonik i srednjevjekovno oružje, kao i pribor za vađenje rude iz rudnika Brskovo.

*Ranovizantijski stubić,
IX-XI v., lokalitet
Majstorovina,
manastir Sv. Trojice,
Bijelo Polje*

*desno: Knjiga na
staroslovenskom jeziku
i ključ, crkva Sv. Petra
i Pavla Bijelo Polje,
srednji vijek*

Rudarska lampica, rudnik Brskovo, Mojkovac, srednji vijek

Etnografska zbirka obiluje raznovrsnim čemerima, kopčama, narodnim nošnjama, mnoštvom predmeta i nakita za ličnu upotrebu. U jednom dijelu Muzeja izvršena je i rekonstrukcija enterijera građanske kuće Bijelog Polja.

U istorijskoj zbirci izloženo je: lično oružje, zastave, pisani dokumenti iz perioda oslobođenja od turske dominacije, balkanskih ratova i Prvog i Drugog svjetskog rata.

Numizmatičku zbirku predstavlja novac koji je bio u opticaju na ovim prostorima. Najveću vrijednost ima

jedan primjerak srednjevjekovnog novca kovanog u Brskovu.

U postavci Muzeja izloženi su odabrani radovi bjelopolskih slikara, kao i kopije radova poznate slikarske porodice Lazović.

Unutrašnjost gradske kuće, Bijelo Polje, sredina XX v.

*Volujska kola sa pratećim alatkama;
koriste se i danas na seoskom području
Bijelog Polja*

*Dio pokućstva seoske kuće u Bijelom Polju,
sredina XX v.*

Čobanska torbica, sredina XX v.

Miloša Mališića 3
84 300 Berane
Tel. 087 23 42 76

Otvoren za posjetu svakog dana od 9h do 16h;
zimi zatvoren za posjetu nedjeljom;
ljeti zatvoren za posjetu ponedjeljkom

Cijena ulaznice: 1€, za djecu 0.20€, ulaz
slobodan za organizovane školske posjete

Polimski muzej u Beranama osnovan je 1953. godine, kao regionalni muzej kompleksnog tipa za teritoriju Gornjeg Polimlja: Berane, Plav, Andrijevicu, Rožaje i Bijelo Polje.

prethodna strana:

Zavjetna čaša i Jevandelje, XIV v.

Zgrada u kojoj je danas smješten Muzej, podignuta je početkom XX vijeka za potrebe **Trezvenjačke omladine i Sokolskog društva.**

*Fragmenti antropomorfnih figurina,
Beran krš, neolit (6.000-4.500 p.n.e),*

*Prosopomorfnii poklopac (sa predstavom
lica ili glave čovjeka), Beran krš, neolit*

Muzej posjeduje sljedeće zbirke: arheološku, etnografsku, umjetničku, numizmatičku, heraldičku, prirodnjačku i zbirku fotografija. U navedenim zbirkama registrovano je, prema postojećoj dokumentaciji, više od 4500 muzejskih predmeta. Polimski muzej posjeduje i stručnu biblioteku sa oko 3000 knjiga.

Arheološka zbirka sadrži oružje, oruđe, keramiku i nakit iz neolitskog, ilirskog i rimskog perioda. U fondu se nalazi veoma vrijedni materijal sa neolitskog lokaliteta Beran-krša.

Keramički pehar i široke bronzane grivne, Lisijevo polje, Halštatt

Bronzana aplikacija u obliku barke, Lisijevo Polje, Halštatt

Figurine i keramika različitih oblika i načina ukrašavanja, pokazuje da je kultura sa ovog lokaliteta srodna sa Vinčanskom kulturom. Takođe se mogu zapaziti i elementi sa Primorja, što

neolitu Polimlja daje posebno obilježje. Interesantne su i ranohrišćanske ploče iz crkve u Budimlju. Ilirska epoha je zastupljena raznovrsnim primjercima oružja i oruđa.

Keramičke posude, Beran krš, neolit

prethodna strana - lijevo:
Pancirna košulja sa kapuljačom,
Donja Ržanica, XIV-XV v.

Posebnu vrijednost arheološke zbirke čini trinaest eksponata od čilibara sa predstavama lova iz Lisijevog polja.

U Polimskom muzeju je se nalazi pancir košulja, slučajno iskopana kod Berana, u mjestu zvanom Donja Ržanica. Teška je 18,5 kg, a pretpostavlja se da je iz vremena krstaških ratova.

U muzeju je izloženo i nekoliko rimskih nadgrobnih spomenika sa očuvanim natpisima, ostaci srednjovjekovnog toplovođa, freske iz manastira Čelije i Študikova.

Vrijedna etnografska zbirka sadrži: nošnje, nakit, proizvodna sredstva i predmete za svakodnevnu upotrebu stanovnika ovog kraja. U postavci se nalaze i radovi istaknutih akademskih slikara iz Berana.

prethodna strana - desno:
Tanjir sa predstavom Sv. Đorđe ubija
aždaju, XVI v., dubrovački rad

Polimski muzej posjeduje i stručnu biblioteku sa oko 3000 knjiga.

Zavjetna čaša, sa trodimenzionalnom predstavom jelena na dnu, srebro, XVI v.

Zavičajni muzej - Ganića kula >>>>

Trg IX crnogorske brigade bb
84 310 Rožaje
Tel. 067 50 39 15

*Otvoren za posjetu: otvara se samo
za najavljene posjete, nema stalnu postavku*

Ulaz slobodan

Zavičajni muzej u Rožajama osnovan je 1991. godine. Aktivnost na izgradnji novog objekta za potrebe Muzeja otpočela je 2001. godine, po uzoru na nekadašnju "Ganića kulu" iz 1798. godine, spomenik tradicionalnog graditeljstva rožajskog kraja. Radovi na enterijeru još nijesu završeni. Karakteristična arhitektura nekadašnje "Ganića kule" je simbol grada i nalazi se na zvaničnom grbu opštine Rožaje

prethodna strana:

*Pribor za pisanje (Divit sa pernicom,
geografija na francuskom i osmanskom)*

Sehara, XIX v.

naredna strana:

*Tradicionalno metalno posuđe
(ibrik, leđen, tuzluk i čaša)*

Sobna vrata, detalj, XIX v.

prethodna strana: Bošča, XIX v.

Ženski jelek, XIX v.

Čevra (darovna maramica), XIX v.

Cjelokupni fond Zavičajnog muzeja je svrstan u tri tematske cjeline: tekstil, pokućstvo i posuđe. Muzejski fond je veoma očuvan, izuzetne i bogate izrade, kako po tehnici, tako i po materijalu. Obuhvata period od XVIII do XX vijeka. Njime je predstavljen narodni život, kultura stanovanja, odijevanja, umjetnost, zanati rožajskog podneblja, u duhu islamske tradicije. Govore i o uticajima drugih kultura i civilizacija, koje su dopirale do ovih prostora.

Centar za kulturu Kolašin >>>>>>

Trg boraca 1
81 210 Kolašin
Tel. 081 86 43 44

*Otvoren za posjetu:
od 8h do 15h, nedjeljom ne radi*

Cijena ulaznice: 1€, a za djecu 0.5€

Zavičajni muzej, kao dio Centra za kulturu Kolašin, osnovan je 1982. godine. Smješten je u objektu, podignutom 1903. godine, koja je u toku Drugog svjetskog rata služila kao zatvor.

Vojna knjižica Živka Rakočevića iz 1911.

prethodna strana: Stručica, prekrivač za kolijevku, kraj XIX v.

Četni barjak Sekule Đokova Janketića, barjaktara Lipovske čete Kolašinske brigade, sredina XIX v.

Spomenica Mojčkovačke bitke, 1915-1940.

Etnografska zbirka u stalnoj postavci

U prizemlju se nalazi stalna muzejska postavka, a sprat je namijenjen povremenim tematskim izložbama, različitog sadržaja.

Stalna postavka podijeljena je u tri segmenta: starija istorija Kolašina, etnografska zbirka i Kolašin u ratu i socijalističkoj revoluciji.

Muzej posjeduje i priručnu biblioteku.

U opštini Kolašin postoji i JU "Spomen dom" sa muzejskim materijalom, vezanim za ZAVNO-a Crne Gore i Boke.

Kovani ključ, rad lokalnih majstora kovača, selo Kolašin, sredina XVI v.

CIP - Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

069 (497.16) (036)

VODIČ kroz muzeje Crne Gore / [urednici teksta Anđe Kapičić i Velimir Vujačić ;
fotografija Lazar Pejović] . - 1. izd. - Podgorica : Ministarstvo kulture, sporta i medija
Republike Crne Gore, 2007 (Podgorica : DPC). - 224 str. : ilustr. ; 17 cm

Kor. nasl. : Muzeji Crne Gore. - Tiraž 5000.

ISBN: 978-86-907295-3-1

а) Музеји - Црна Гора - Водичи
COBISS.CG-ID 11681808

